

Prinsipp og arbeidsprogram

Vedtatt på
Rød Valgallianses
landsmøte
februar 1997

Oversendte forslag fra Landsmøtet behandlet av Landsstyret 30.05-01.06.97
Programmet ble ferdig redigert 10.06.97

Innhold

Prinsippprogram

1. Mål.....	4
2. Kapitalismen	4
3. Imperialismen	5
4. Det kapitalistiske Norge	7
5. Norge og imperialismen	10
6. Hvordan forandre samfunnet?	11
7. En ny type sosialisme	13
8. Kreftene for samfunnsforandring	17
9. Rød Valgallianse	20

Arbeidsprogram

1. Berebjelkar i RVs politikk.	21
2. Forsvar norsk sjølråderett - nei til EU og EØS	21
3. På lag med naturen eller miljømord i framtida òg?	22
4. RVs økonomiske politikk.....	25
5. Auka rettar for arbeidsfolk	28
7. Stopp avfolkinga – for eit livskraftig distriktsnoreg	30
8. Eit økologisk og sterkt norsk landbruk	31
9. Oppbygging av fiskeressursane og kystfisket	32
10. For full kvinnefrigjøring	33
11. Mot all rasisme – for eit fleirkulturelt samfunn	35
12. Velferd	37
13. Ei politikk for funksjonshemma	39
14. Skole og utdanning.....	39
15. Kultur og media	43
16. Samferdslepolitikk	44
17. Bra og rimelige bustader til alle	45
18. Mot rusmisbruk og rusmiddelskader	46
19. Redusert kriminalitet.....	47
20. For homofil og lesbisk frigjøring	48
21. For internasjonal solidaritet og frigjøring	49
22. Forsvars- og militærpolitikk.....	49
23. Forsvar og utvid dei demokratiske rettane	51

Prinsippprogram

1. Mål

Rød Valgallianse kjemper for et samfunnssystem som er basert på økologisk forsvarlig forvaltning av naturressursene, ivaretar det biologiske mangfoldet, og sikrer livsgrunlaget for framtidens generasjoner.

Rød Valgallianse kjemper for en verden av samfunn uten nød, undertrykking og utbytting.

RVs mål er et samfunn uten klasser, uten kvinneundertrykking og rasisme. I det samfunnet RV går inn for er kløfta mellom styrende og styrte erstatta av alles direkte innflytelse på egne liv og på utviklinga av samfunnet. Det er et samfunn hvor alle er verdifulle medmennesker.

Rød Valgallianses mål er en samfunnsform hvor menneskenes grunnleggende behov styrer produksjonen, og hvor alle kan leve et allsidig liv med rike muligheter til å utvikle seg. Arbeidet skal gi mulighet for skaperglede og være en kilde til utvikling av enkeltmennesker og fellesskapet.

Den samfunnsformen som er skissert her er bl.a. inspirert av den visjonen Karl Marx kalte kommunismen, men den har ikke noe felles med de byråkratiserte klassesamfunna som har gått under denne betegnelsen.

Denne samfunnsformen forutsetter en høyt utvikla vitenskap og teknologi, en base av fornybare energiresurser og en langvarig sosialistisk periode med klasse-, kvinne- og miljøkamp.

I verden i dag er kapitalismen, imperialismen og kvinneundertrykkinga, hovedhindrene for utvikling i en retning som følger av disse langsiktige måla.

2. Kapitalismen

Samfunnets splittelse i klasser er ikke naturgitt, men historisk oppstått og forgjengelig. Forholdet mellom klassene har stadig vært i forandring. Herskerklasser har oppstått og gått under. Slik vil det fortsette til alle klassesamfunn er avskaffa.

Kapitalismen skiller seg fra tidligere klassesamfunn ved at utbyttinga er mer skjult. To hovedklasser står overfor hverandre i produksjonsprosessen. På den ene side kapitalistene som eier kapital og produksjonsmidler - på den andre side arbeiderne som er formelt «frie», men som ikke har annet valg enn å selge arbeidskrafta si for å livnære seg. Arbeidet har større verdi enn det arbeiderne får i lønn. Arbeidskrafta er en kilde til merverdi eller profitt for kapitalistene. Målet for kapitalistisk produksjon er ikke å tilfredsstille folks behov, men å gjøre profitten og dermed kapitalakkumulasjonen størst mulig.

Den kapitalistiske produksjonsmåten representerte et historisk framskritt i det den åpna for en voldsom framgang i teknologisk nivå, i produktivitet og i produksjonen av goder i samfunnet. Men det blir stadig tydeligere at kapitalismen står i veien for en bærekraftig utvikling for flertallet av menneskene i verden.

Jorda har nok mat til å fø alle og nok ressurser til å gi alle et godt liv. Menneskene har nok kunnskaper om hvordan miljøet ødelegges og hvordan miljømordet skal stanses. Likevel øker gapet mellom jordas fattige og rike land, millioner av mennesker dør av sult og underernæring, miljømordet fortsetter med økt styrke, og rivaliseringa innenfor kapitalismen fører til stadig nye og brutale kriger. Uløste oppgaver står i kø, og køen av arbeidsløse som kunne løst oppgavene, teller nye millioner hvert år. Levekåra til arbeidsfolk i den rike verden forverres. Jakta etter maksimal profitt er drivkrafta som styrer denne utviklinga. Borgerskapet sitter med den økonomiske og politiske makta mens arbeiderklassen og de breie lag av folket utbyttes og undertrykkes.

Borgerskapet er på offensiven og det foregår en storstilt omfordelingspolitikk over alt i verden. Store deler av verdiene som skapes overføres fra de fattige og vanlige lønsmottakere til de rike, og fra det offentlige til private kapitalinteresser. En markedsliberalistisk ideologi i borgerskapet og friere spill for markedskreftene har i flere år vært på frammarsj. Økt frihandel, fri bevegelse av kapital, fjerning av lover og reguleringer som styrer kapitalen, og stansing av veksten eller direkte reduksjoner i offentlige velferdsordninger, er tiltak som settes inn overalt. Monopoliseringa innenfor kapitalismen skjer med stor fart. Noen få multinasjonale selskaper kontrollerer mesteparten av produksjon og handel.

Kapitalismen har ført videre tusenårig kvinneundertrykking. Avskaffelse av kvinneundertrykkinga er nå uløselig knyttet til avskaffing av kapitalismen. Kvinnene undertrykkes økonomisk og ideologisk både i de rike og fattige landa.

3. Imperialismen

Gjennom utviklinga av de store monopolene og kapitaleksporten på slutten av forrige og begynnelsen av dette århundret gikk kapitalismen over i den imperialistiske fasen. Imperialismen holder flertallet av verdens land nede i fattigdom, tar livet av millioner av mennesker hvert år, og står for gigantiske miljøødeleggelser over hele kloden. Rasisme og nasjonal undertrykkelse har vært og er en forutsetning for kapitalismens ekspansjon og utbytting.

Den moderne kapitalismen er imperialistisk. Kapitalakkumulasjon fører til internasjonal ekspansjon. Konkurransen om markeder går over i rivalisering om innflytelsessfærer og til krig. Folk og samfunn over hele verden underlegges kapitalens behov og presses inn i den imperialistiske arbeidsdelinga.

Rikdommen konsentreres i «Nord», fattigdommen i «Sør». Utviklinga av de produktivkreftene som kunne ført til bedre liv for flertallet blir under de kapitalistiske produksjonsforholda mer og mer omvandla til destruksjonskrefter: En type vekst som truer livet på jorda, avanserte masseødeleggelsesvåpen, kronisk og økende massearbeidsløshet på alle kontinenter osv. Dette er bakgrunnen for at RV sier at valget står mellom «sosialisme eller barbari».

En ny imperialistisk verdensorden

- Fra supermaktskonflikt til trekanten USA, Japan og EU.

Etter sammenbruddet for Sovjet og etter «den kalde krigen» mellom supermaktene, er den internasjonale utviklinga prega av konkurransen og rivaliseringa mellom tre imperialistiske sentra. USA er den eneste supermakta, men er relativt sett i økonomisk tilbakegang og er helt avhengig av den militære styrken sin. Europaunionen vil hevde seg i det økonomiske kappløpe gjennom mer markedskapitalisme innad, og ved toll- og asylmurer og militæroppbygging gjennom Vestunionen utad. Japan står i fremste rekke i et sterkt

kapitalistisk vekstsentrum med flere sterke nyindustrialiserte land og med et halvkapitalistisk Kina som raskt øker kapasiteten sin.

Russland er sterkt svekka i forhold til det tidligere Sovjet, og er blitt avhengig av Vesten. Ambisjonene om fortsatt å gjøre seg gjeldende retter seg mot deler av det tidligere sovjetimperiet.

Delvis er forholdet mellom de sterkeste imperialistlandene prega av motsetningsfylt samarbeid, f.eks. gjennom samordning av militære aksjoner i 3. verdenland. Men de åpne motsetningene mellom dem blir klarere. Det viser seg bl.a. gjennom proteksjonisme, tendenser til handelskrig, og i at de drar i ulike retninger i internasjonale konflikter. På kort sikt fører dette til opptrapping av lokale og regionale kriger som f.eks. på Balkan. På lengre sikt kan konflikten mellom de tre sidene være en kime til enda større kriger. RV mener den internasjonale arbeiderklassen ikke har noen interesse av å støtte noen av «de tre».

- Europaunionen

Hovedkraften bak dannelsen av EU er det europeiske storborgerskapets behov for å styrke sin økonomiske konkurransevne. Den stadig økende konkurransen med USA og Japan har økt behovet for økonomisk og politisk integrasjon. Gjennom et mest mulig fritt marked, fleksibel og billig arbeidskraft, en felles valuta og mest mulig felles økonomisk politikk, skal Europa gjenreise kontinentets økonomiske styrke. De mest EU-vennlige kreftene kjemper nå for en europeisk statsdannelse med felles utenriks- og forsvarspolitikk.

Tyskland spiller en stadig mer dominerende rolle i Europa. Det er i dag de kreftene som kjemper for et sterkt integrert EU som er på offensiven i tysk politikk. Den tyske dominansen har økt motsetningene i EU til et for tett unions samarbeid.

RVs motstand mot EU er basert på forsvaret av sjørråderetten og på anti-kapitalisme og antiimperialisme. Denne motstanden står fast enten EU vil bli prega av indre rivalisering eller fortsetter på veien mot et Europas Forente Stater. Opp mot det kapitalistiske EU-samarbeidet vil RV sette styrking av det folkelige samarbeidet i Europa.

- Imperialismen og folkene i den 3. verden

Imperialismen utbytter de breie folkemassene i den 3. verden ved at:

- De er tvunget inn i en ensidig råvareøkonomi og et ulikt bytteforhold. Prisene på råvarene faller stadig i forhold til prisene på industriprodukter.

- De er i gjeldskrise. Verdensbanken og Det internasjonale penge-fondet (IMF) presser statene i den 3. verden til å skjære ytterligere ned på levevilkåra for de fattige, for at de skal greie lån og avdrag. De multinasjonale selskapene trekker ut profitt på investeringene sine, og tapper 3. verdenland for naturressurser.

Forholdet mellom de rike borgerskapene i «Nord» og de fattige folkemassene i «Sør» hviler på arven fra koloniperioden. Makt og utbytting opprettholdes gjennom allianser mellom imperialismen og overklasser i 3. verdenlandene. Forsøk på nasjonal og sosial frigjøring blir møtt med militær makt, ofte invasjon.

Utvikling på imperialismens premisser undertrykker kvinnene i den 3. verden særskilt. Mange av kvinnebøndene er blitt pressa til å gi opp allsidig matproduksjon på egen jord til fordel for «cash crop», råvareproduksjon for eksport. Det er oppretta egne økonomiske soner for å friste utenlandsk kapi-

tal med dårlige faglige rettigheter og spesielt billig arbeidskraft. Her er arbeidsstokken kvinnedominert. Internasjonal kjønnshandel er voksende.

Konsentrasjonen av rikdom i «Nord» og fattigdom i «Sør» truer i dag det globale miljøet. Produksjonen og livsformen i de kapitalistiske kjerneområdene er f.eks. basert på store CO2 utslipp som øker drivhuseffekten, mens bøndene i mange 3. verdenland tvinges til å ødelegge jordsmonnet ved den ensidige råvareproduksjonen og ved at de fattige bøndene må hogge verneskogen for å få ved til brensel. Denne utviklingen vil bli forsterket med utfallet av den siste GATT-runden og opprettelsen av det nye internasjonale frihandelsregimet gjennom WTO. Med utvidet bruk av patent samt forbud mot restriksjoner på kapitalflyt legges det avgjørende hinder for økonomisk utvikling i de fattigste land.

Den imperialistisk skapte kløfta mellom det rike «Nord» og det fattige «Sør» danner et viktig grunnlag for rasisme. Den gir grunnlag for forestillinger om at «vi» har høyere verdi enn «dem». Statsapparatene i de imperialistiske landa bygger «murer» for å holde flyktninger og asylsøkere ute. Høyre-ekstreme rasister og nazister i de kapitalistiske landa spiller på folks utrygghet og nasjonalsjåvinisme og prøver å gjøre innvandrerne til syndebukker for problemer som følger av kapitalismen.

Hovedkrafta mot imperialismen

Etter den 2. verdenskrig har den nasjonale og sosiale frigjøringskampen i den 3. verden vært hovedkrafta i kampen mot imperialismen. Slik er det fortsatt. Samtidig har imperialismen vist stor evne til å bevare innflytelsen i land som har forsøkt å frigjøre seg.

De fleste regjeringene i den 3. verden samarbeider med imperialismen og undertrykker sine egne folk.

Kina er ikke lenger noen anti-imperialistisk kraft, men fører en nasjonalt orientert stormaktspolitikk.

I de utvikla kapitalistiske landene er det arbeiderklassen som står i skarpest motsetningsforhold til kapitalismen og borgerskapet. For å velte kapitalismen i de rike landa, må arbeiderklassen alliere seg med andre klasser og grupper i folket. På verdensbasis må arbeiderklassen og folket i de rike landa støtte opp om kampene som folkene fører i den 3. verden.

4. Det kapitalistiske Norge

Norge er et kapitalistisk klassesamfunn som følger de samme hovedtrekka i utviklinga som andre rike kapitalistiske land. Arbeidsfolks slit og utbytting av arbeiderklassen er hovedkilden til rikdommene i Norge. Både direkte og indirekte utsuging og undertrykking av koloniene og seinere det som kalles den 3. verden, er en annen viktig kilde. Billig arbeidskraft fra titusener av «gjestearbeidere», innvandrere og flyktninger, er en form for utbytting som har betydd mye for landets utvikling de siste 30 årene. Den særegne utbyttinga av kvinner er en tredje hovedkilde. Rovdrift på naturen er en fjerde. Den enorme olje- og gassutvinninga som på få år tømmer ressursene det har tatt naturen millioner av år å skape, er det klareste eksempelet.

Klassekraft

Samfunnsforholdene i Norge er bl.a. kjennetegnet av at:

De viktigste produksjonsmidlene er eid og disponert av et storborgerskap som utgjør noen få prosent av befolkninga. Investeringene ikke er styrt ut fra

folks behov, men ut fra hva som gir kapitalistene høyest profitt. Godene er skeivt fordelt: På den ene sida rein luksus, på den andre sida et økende antall fattige. F.eks. er gjennomsnittlig levealder på Vestkanten i Oslo nesten 10 år høyere enn på Østkanten. Som i mesteparten a verden angripes nå den of-fentlige velferden og arbeiderklassens og folkets levekår og rettigheter. Re-guleringer av markedskreftene avvikles og kapitalen får større spillerom. Som et resultat av det øker klasseforskjellene.

Mange av de viktigste avgjørelsene blir ikke tatt av folkeslaget, men i styre-rom og bankdireksjonar. Gjennom EØS-avtalen blir mye av det viktigste bestemt av storkapitalistisk lobbyvirksomhet overfor byråkratiet i Brussel.

Staten er borgerskapets stat og ivaretar borgerskapets interesser.

Dette sikres ikke bare gjennom den dominerende borgerlige politikken, men også gjennom kapitalistisk lobbyvirksomhet, ved sammensetninga av leder-sjiktet i forvaltninga osv. Kjerna i statsapparatet er et voldsapparat av mili-tær og politi som «om nødvendig» settes inn mot arbeidere og andre grupper i kamp. Staten spiller også en svært viktig økonomisk rolle som «felles-kapitalist». Dels som eier eller medeier i storselskaper, dels som forvalter av 60% av bruttonasjonalproduktet.

Demokratiske rettigheter og frie valg mellom flere partier er viktige rettighe-ter for folket og av stor betydning. Det er likevel borgerskapet med monopol-borgerskapet i spissen som har den politiske og økonomiske makta i Norge.

Borgerskapets makt bygger i sterk grad på et ideologisk hegemoni, «de herskendes tanker er de herskende tanker». Her spiller mediasituasjonen en viktig rolle. Det samme gjør kommersialiseringa av kultur, idrett og hver-dagsliv.

Det er en utstrakt grad av fremmedgjøring. Arbeiderne har ikke makt over sitt eget arbeid eller over de verdiene de skaper gjennom arbeidet sitt. Folk flest flest føler avmakt overfor viktige beslutninger som er med på å styre liva deres. Kapitalismen omskaper stadig mer til varer - også menneskelige relasjoner.

Kvinneundertrykking

Hovedhinderet for kvinnefrigjøring er det kapitalistiske systemet og borger-skapets makt, men også menns privilegier er et hinder. Mannsmakt og menns undertrykking av kvinner er ikke bare uakseptabelt i seg sjøl, men også en forutsetning for det bestående samfunnssystem.

Kvinneundertrykkinga er historisk overlevert og innvevd i det økonomiske systemet under kapitalismen. Organiseringa i familier holder kostnadene på reproduksjon av arbeidskrafta nede og øker profitten. I familiene gjøres det, målt i tid, like mye ulønna hus- og omsorgs-arbeid som alt lønnsarbeidet i det norske samfunnet. Størstedelen av dette arbeidet utføres av kvinner, og det er en nær sammenheng mellom dette og at kvinner som «sosialt kjønn» er underordna på arbeidsmarkedet og har lavere lønn enn menn. Kvinner er også ideologisk undertrykt bl.a. gjennom kvinnesynet i reklamen, i pornoen osv. Et ekstremt uttrykk for kvinneundertrykkinga er menns mishandling.

Undertrykkinga av den samiske befolkninga

Historisk er den samiske nasjonen blitt undertrykt bl.a. ved at samefolket er blitt splitta mellom fire stater og ved forsøk på å utrydde samisk språk, kultur og identitet. Den norske staten fratar fortsatt samefolket urrettighetene til land og vann, og åpner de samiske områdene for mineral-leitinga til de multinasjonale gruveselskapene. Samene har rett til å rå over egne ressurser, næringsliv, kultur og utdanning.

Andre viktige motsetninger

Det er en uforsonlig motsetning mellom den kapitalistiske organisering av samfunnet og hensynet til naturen. Det stadige kravet om at kapitalen må forrente seg og vokse, fører til en type vekst og energisløsing som truer miljøet og den økologiske balansen.

Et flertall av innvandrere er blitt gjort til de fattigste på arbeids og boligmarkedet. De undertrykkes kulturelt og religiøst, trakasseres gjennom legitimasjonskontroller, hets osv. Staten har hovedansvaret for diskrimineringa, men den statlige og den folkelige rasismen nærer seg av hverandre.

Det overføres store verdier fra distriktene til de velstående i byene. EU-politikken er en krigserklæring mot folk i utkantene. Avindustrialisering, arbeidsløshet, byfornyelsespolitikken osv. har ført til økende problemer for arbeiderbefolkningen i de større byene.

Det norske språket, slik det kommer til uttrykk i dialektene og det nynorske skriftmålet blir undertrykt, og får ikke de samme vekst- og levevilkår som bokmål og talemål normalisert til bokmål. Homofile og lesbiske undertrykkes fordi kjærlighet og seksuell tiltrekning til eget kjønn bl.a. truer den plassen kjernefamilien har i økonomien og ideologien i vårt samfunn.

Så lenge borgerskapet har makta og kapitalismen og imperialismen består, vil arbeiderklassen og resten av folket bare kunne begrense skadevirkningene av kapitalismens herjinger. Det er nødvendig å velte hele det kapitalistiske systemet og skape sosialistiske samfunn for å frigjøre mennesker fra nød og undertrykking, for å redde miljøet, for å bekjempe rasismen og for å kunne oppnå full kvinnefrigjøring.

«Den sosialdemokratiske modellen»

Klassekompromiss på kapitalismens grunn

Etter 1. verdenskrig stemte flertallet av arbeiderne på et Arbeiderparti som kalte seg revolusjonært. Men perioden fra den kapitalistiske krisa i 1920 - og til begynnelsen av 30-åra, var prega av at arbeiderklassen måtte føre harde og omfattende forsvarskamper mot et aggressivt borgerskap. Ingen av sidene hadde styrke til å nedkjempe «motparten» - og arbeiderbevegelsens dominerende ledere hadde heller ingen strategi for å sette sosialismen på dagsorden. I 1935 førte dette fram til et kompromiss mellom lederskapet i Arbeiderpartiet og Landsorganisasjonen - og borgerskapet i Norge. Dette kompromisset hadde to bærebjelker: Den ene var hovedavtalen som skulle sikre «arbeidsfred». Det andre var Arbeiderpartiets endelige overgang til ministersosialismen - hvor partiet tok på seg å administrere det bestående kapitalistiske systemet på en måte som skulle dempe motstands- og opprørsviljen i arbeiderklassen. Dette var et klassekompromiss på kapitalismens grunn, men det var samtidig basert på reformer, for å unngå et nytt oppsving i arbeiderklassens kamp.

Velferdsstaten og sosialdemokratiet

Velferdsstaten er et resultat av at både arbeiderklassen og breie lag av folket sloss for velferdsordninger, og kapitalens behov for et bedre nivå på utdanning og helse.

Velferdsstaten.

Den velferdsstaten som blei bygd opp etter krigen hadde to forutsetninger. Den var for det ene en strategi for fortsatt å knytte arbeiderklassen til kapitalismen og dempe arbeiderkampen. Den var for det andre et svar på kapitalens behov for et bedre nivå på utdanning og helse, som fulgte av konkurranse i et moderne samfunn med langt utvikla produktivkrefter.

Borgerskapet har i stor grad klart å hindre utviklinga av en sjølstendig og sterk fagbevegelse og politisk opposisjon gjennom:

- Organiseringen av et korporativt klassesamarbeid mellom statsledelsen, LO-ledelsen og Arbeidsgiverforeningen, «toppenes partnerskap».
- En hovedavtale som har regulert forholdet mellom partene i arbeidslivet og blant annet pålagt fredsplikt.
- Forfølgelse, overvåking og kontroll med faglige og politiske opposisjonelle.

Slik har Arbeiderpartiet i hele etterkrigstida vært det viktigste partiet for å sikre borgerskapets grunnleggende klasseinteresser: Fortsatt utbytting av arbeidsfolk, tett allianse med storkapitalen i USA og Vest-Europa - og temning av radikale krefter i arbeiderbevegelsen. Den sterke økonomiske veksten i etterkrigstida har gjort det lettere å skjule de reaksjonære sidene av denne politikken

Sterke arbeiderkollektiv på grunnplanet i industrien fortsatte en aktiv og framgangsrik faglig kamp, men stort sett innafor regelverket. De fleste godtok selve systemet. Kommunistene som hadde betydelig oppslutning etter krigen gikk tilbake pga. Arbeiderpartiets forfølgelse og pga. vennskapsbanda med Sovjet og Øst-Europa.

Den lengste oppgangsbølgen i den internasjonale kapitalismens historie var over på begynnelsen av 70-tallet. I Norge kom nedgangen seinere pga. motkonjunkturpolitikken, og blei mindre drastisk pga. oljeøkonomien. Sverige er et bedre eksempel på krisa i «den nordiske modellen».

Arbeidsløsheten holder seg nå kronisk høy i den utvikla kapitalistiske verden. Under kapitalismen fører t.o.m. nye teknologiske revolusjoner til et økende antall fattige og utslåtte. Krava til «fleksibilitet» skjerpes for at arbeidskrafta skal være konkurransedyktig. I USA har det vært en kraftig levestandardssenkning for arbeiderklassen. I Nord-Europa er perioden for store og progressive reformer over, mens kapitalistene i oppgangsperioden hadde fordel av en sterk utbygging av velferdsstaten og utdanninga. Nå er kapitalistene mer opptatt av privatisering som kan skape nye områder for kapitalakkumulasjon. Partier som DNA spiller på sin historie som arbeiderpartier, f.eks. i den falske propagandaen om at «arbeid til alle er jobb nr. 1».

Sosialdemokratiske partier må føre en politikk som er tjenlig for kapitalen også i dag. Politikken er fortsatt sosialdemokratisk, bare tilpasset den nye situasjonen, men når de store sosialdemokratiske partiene forlater den tradisjonelle sosialdemokratiske reformpolitikken - og blir reine markedsliberalistiske partier - øker muligheten for oppbrudd i arbeiderklassen, som kan gå både til høyre og til venstre.

5. Norge og imperialismen

Norsk imperialism

Norge er integrert i det imperialistiske verdenssystemet - dels ved sjøl å ha en imperialistisk økonomi dels ved deltakelse i en rekke imperialistiske sammenslutninger (NATO-medlemsskap, og assosiert medlemsskap i Vestunionen) og institusjoner (Pengefondet og Verdensbanken). Den norske staten undertrykker den samiske befolkninga. Gjennom de store oljerikdommene har Norge styrka sin økonomiske og politiske stilling i verdenspolitikken. Fra først på 80-tallet har det vært en økende kapitaleksport fra Norge til andre deler av verden, og stadig flere uteetableringer.

Denne kapitaleksporten finner en både i de største privateide "norske" selskapene som har blitt multinasjonale og i de store statlige, som Statoil og

Hydro. Disse driver i dag sin virksomhet over hele verden. Staten er en viktig drivkraft i den norske imperialismen, gjennom sine egne investeringer og gjennom den brøyting en gjør for andre. Profitten som er skapt av norske arbeidsfolk blir i dag brukt til å undertrykke og utbytte folk i bl.a. Aserbadsjan, Indonesia og Kina. Oppbygginga av det norske oljefondet må sees i denne sammenhengen. Den norske imperialismen har ethvert begynt å få ei militær side. Etterhvert som den norske staten og norske selskaper får økonomiske interesser i "ustabile" områder, vil behovet for å beskytte disse interessene komme umiddelbart. Dette kan nå gjøres ved hjelp av norske "out of area" styrker (Telemarksbataljonen) og med hjelp fra NATO og Vestunionen.

RV vil arbeide for at Norge går ut av internasjonale imperialistiske sammenlutninger, fører en internasjonal politikk som er til minst mulig skade for undertrykte folk og nasjoner -og slutter å undertrykke samene.

Norsk sjølråderett

RV forsvarer alle nasjoners sjølråderett både under imperialismen og sosialismen.

RV støtter nasjonalstater som forsvarer seg mot å bli underlagt mektigere stater, og nasjonenes rett til å danne stater - såvel som deres rett til likeverd i flernasjonale stater. Kamp for nasjonal sjølråderett er kamp mot imperialismen.

Et nødvendig bolverk mot imperialismen er at alle folk har og utvikler en nasjonal, språklig og kulturell bevissthet.

Norge har Europas største forekomster av olje, fossekraft og fisk. Mulighetene for store mineralrikdommer på den norske kontinentalsokkelen er betydelige. Tyskland og og andre EU-land er opptatt av å få lettere tilgang til de store norske naturressursene.

Norsk utenrikspolitikk har i tråd med utviklinga av utenriksøkonomien gradvis orientert seg fra USA til Tyskland og EU. De store selskapene er pådrivere for at Norge skal bli fullt medlem av EU og oppfylle krava i Maastrichttraktaten.

Norge er blitt innlemma i EUs indre marked gjennom EØS. En stor del av lovverket i Norge endres som en direkte følge av unionsvedtak i Brussel, som tar sikte på å gi kapitalens fire friheter et stadig større spillerom. På denne måten får borgerskapet i Norge drahjelp i sitt forsøk på å øke profitten gjennom tiltak som fører til dårligere levestandard for folk flest. Stortingets rolle som lovgivende myndighet er sterkt redusert. I enda sterkere grad gjelder dette folkets muligheter til å påvirke beslutningene.

Flertallet i Norge har interesse av å forsvare seg mot at det norske borgerskapet selger den nasjonale sjølråderetten for å gjøre Norge til en del av EU. «Nei til EU - ut av EØS!» er en del av kampen for demokrati, for velferdsstaten og mot markedsliberalismen - og må ikke blandes sammen med den aggressive og reaksjonære nasjonalsjåvinismen som ønsker å hevde seg på bekostning av andre folk og nasjoner.

RV er for tiltak som strker norsk kultur og folketradisjon. Samtidig vil vi arbeide for kulturutveksling mellom alle folk og nasjoner.

6. Hvordan forandre samfunnet?

Klassekamp, reform og revolusjon

Menneskene skaper sjøl sin historie ved å utvikle produksjonen, kulturen og samfunnsstrukturen. Store samfunnsendringer kan ikke skje uten folks delta-

kelse. Enkeltpersoner kan bare spille en viktig rolle på grunnlag av de historiske forholda. Det er grunnleggende i RVs politikk at det er folk sjøl som må være ei drivkraft for forandring. RVs arbeid kan bare støtte opp under dette arbeidet, vi kan aldri løse problemene på vegne av folk.

Den økonomiske og teknologiske basisen i samfunnet danner fundamentet for klassekampen, og setter rammene for hva det er mulig å oppnå innenfor systemet. Oppgangstider og økonomiske kriser avløser hverandre, og fattigdom i den 3. verden er en del av kapitalismen. Borgerskapet er nå på offensiven og kapitalismen er inne i en fase der tilkjempa rettigheter og goder for arbeiderklassen og folket angripes. Mulighetene for omfattende reformer til fordel for arbeiderklassen og folket innenfor rammene av kapitalismen er nå mindre enn før.

Klassekampen under kapitalismen er avgjørende for levekåra i dag. RV slåss derfor for reformer innenfor rammene av kapitalismen. Arbeiderklassen og folket må slåss både for reformer, og for å forsvare det som er oppnådd, mot nye angrep. Disse kampene er også viktige for vilkåra for å skape et nytt samfunn. Spørsmålet om norsk EU-medlemskap, om distriktene er avfolka, om den offentlige velferden er nedbygd eller bedre utbygd, vil ha mye å si for mulighetene til å bygge et samfunn der menneskenes behov og naturens bæreevne styrer utviklinga. Kampen for levekåra i dag gir også arbeiderklassen og folket kunnskaper og kamperfaringer som er nødvendige for å styrte kapitalismen. RV legger vekt på å binde den dagsaktuelle kampen til de langsiktige måla for hvordan vi ønsker samfunnet. Politisk press gjennom aksjoner, meningsyttringer, organisering i ulike former og gjennom media er helt avgjørende for å forandre samfunnet til beste for folk og for å stå i mot borgerskapets angrep. Arbeiderklassens organisering og kamp gjennom fagforeninger er den viktigste formen for folkelig organisering og kamp.

Kvinne-, miljø- og solidaritetsorganisasjoner spiller også en viktig rolle i dag og deres styrke vil være med på å avgjøre utfallet av kampen om samfunnsmakta. Også idrettslag, borettslag, husmorlag og ulike humanitære og ulike interesseorganisasjoner øver press på de politiske beslutningene.

Organisering, press og aksjoner gir også folk viktige erfaringer som er nødvendige for å føre en vellykka kamp mot hele det kapitalistiske systemet. Tiltak og aksjoner der folk går sammen for direkte å endre forholda, er en del av klassekampen for bedre levekår. Det har lange tradisjoner gjennom nabo-hjelp og dugnader. Arbeiderbevegelsens oppbygging av Folkets Hus, og ideene bak kooperativbevegelsen bygger på de samme grunnprinsippene om solidaritet og kollektive løsninger.

Krisesenterbevegelsen er et eksempel fra de seinere åra på det samme. Det er direkte tiltak som forbedrer folks liv, styrker sjøltillit og fellesskapsfølelse. Samtidig er slike aksjoner et press på samfunnet. RV ønsker ingen sosialisme der det offentlige skal ta ansvaret på vegne av folk. I dag kan kollektive tiltak fungere negativt ved å overta ansvaret for utilstrekkelige offentlige tilbud. RV vil støtte aksjoner og bevegelser der folk tar sakene i egne hender for å forbedre levekåra både innenfor og på tvers av de rammene loven setter. RV mener slike organisasjonsformer og aksjoner må utvikles som et viktig element i kampen for levekåra i dag og som en del av strategien for et annet samfunnssystem.

Reformer vil aldri kunne endre de grunnleggende maktforholda og velte kapitalismen. Borgerskapet vil ikke gi fra seg makta gjennom å bli fratatt den bit for bit. RV er derfor revolusjonært. Flertallet må gjennom en omveltning av samfunnsforholda ta makta fra det lille mindretallet som i dag har den.

Revolusjoner har alltid vært fødselshjelper for nye samfunn. Revolusjon er folkemassenes verk og kan ikke gjennomføres av ei lita gruppe på vegne av

folket. Kjerna i en sosialistisk revolusjon er at arbeiderklassen og folket tar statsmakta fra borgerskapet. Det arbeidende folket kan ikke bare ta over det eksisterende borgerlige statsapparatet og bruke det til eget formål, men må før maktovertakelsen ha eller utvikle motmaktorganer, med utgangspunkt i arbeidsplasser og lokalsamfunn - som kan bli kimen til et nytt sosialistisk statsapparat. En konsolidering og utvikling av sosialismen krever en omfattende omdanning av samfunnet fra bånd til topp, og kan ikke gjennomføres uten aktiv deltakelse fra flertallet i folket.

Det er ingen revolusjonær situasjon i Norge i dag. Men verden kan ikke holde fram som nå med kapitalismens ødelegging av hele livsgrunnlaget, med at den holder flertallet av menneskene nede i nød og fattigdom, og med at den årlig dreper millioner av mennesker gjennom kriger og sult. Massearbeidsløshet, nedbygging av velferdsgodene og forverring av levekåra til folk flest vil også føre til en skjerping av klassekampen.

Reformismen i arbeiderbevegelsen bygger på at gradvise reformer kan føre til sosialisme. RV vil arbeide for at reformismen vinner stadig mindre oppslutning i arbeiderklassen.

En overgang til sosialismen er bare mulig når det store flertallet av folket ønsker det. En slik overgang til sosialismen kan skje fredelig forutsatt at borgerskapet respekterer demokratiske spilleregler. Det er god grunn til å være skeptisk til de herskendes respekt for folkeflertallet. I hele etterkrigstida har det vært drevet en ulovlig, systematisk politisk begrunnet kartlegging og overvåking av sosialister, kommunister og andre på venstresida. Militæret er ble satt inn mot streikende arbeidere flere ganger i mellomkrigstida. Det eksisterer skjulte nettverk som forbereder seg på å forsvare kapitalismen med alle midler, også militære som f.eks. Stay Behind-gruppene. Det finnes unntaktslover og eksisterte(r) lister over personer som skal interneres i «krisesituasjoner». Internasjonale erfaringer viser at vestlige imperialistmakter og spesielt USA gang på gang støtter diktatoriske regimer mot progressive folkelige bevegelser. - Erfaringene med generalenes kupp i NATO-landet Hellas, støtten til det ekstremt undertrykkende NATO-landet Tyrkia med undertrykking av politisk og nasjonal opposisjon. Men ikke minst generalenes blodige kupp i Chile i 1973 - med full støtte fra USA - mot den lovlig valgte sosialistiske regimet til Salvador Allende viser at en ikke må ha noen illusjoner om de herskende kretsens demokratiske sinnelag, verken i Norge, USA eller andre kapitalistiske land. Sosialismen betyr å gjøre slutt på kapitalismens daglige og brutale vold menneskeheten gjennom sult, kriger og ulike former for undertrykkelse og forfølgelse i mesteparten av verden. Det er en viktig oppgave for RV å avsløre mytene om det vestlige demokratiet, og å skape et realistisk bilde av hvilke krefter og mottiltak en kan vente seg fra herskerklassen når et flertall i folket ønsker å gå over til sosialismen. RV forsvare folkeflertallets rett til også med voldelige midler å stanse voldsbruken til et lite mindretall som vil hindre overgangen til sosialismen.

7. En ny type sosialisme

For at folk skal bryte med kapitalismen og starte bygginga av et nytt samfunn, er det helt nødvendig at folk har tro på egne krefter og muligheten til sjøl å styre samfunnet. Et viktig ledd i en prosess for å nå et slikt mål er å gjenreise visjonen om sosialismen. For å kunne bygge en slik sosialisme er det viktig å delta i folk sin kamp og lære av de erfaringene folk gjør seg nå. Samtidig må vi lære av historia. De store feila som er blitt begått i de samfunna som kaller seg sosialistiske har både materielle og ideologiske årsaker, - og det er viktig å forstå dem begge.

Sosialismen som overgangssamfunn

Revolusjonen er bare døra inn til det sosialistiske samfunnet, den første forutsetning for en langvarig økonomisk og sosial omforming av samfunnsstrukturen. Det sosialistiske samfunnet er et overgangssamfunn som lenge vil være prega av den samfunnsformen det har oppstått på grunnlag av. Bare gjennom demokrati, klassekamp, kvinnekamp og miljøkamp kan sosialismen utvikles i en retning som gjør det mulig å realisere de måla som er skissert innledningsvis i dette programmet.

Lære av erfaringene med sosialisme

De sosialistiske revolusjonene i Sovjet, Kina osv. var nødvendige og rettfærdige, og de bragte store positive resultater for breie lag av folket. De internasjonale ringvirkningene var også betydelige, med inspirasjon og bedra vilkår for nasjonale frigjøringskamper i den 3. verden og kamper for sosiale reformer og innrømmelser fra borgerskapet i de rike landa. Men samtidig blei bygginga av disse sosialistiske statene prega av dette skjedde i fattige, ikke-industrialiserte land med sterke føydale trekk, hvor mangelen på demokratiske tradisjoner var tydelige. Når de i tillegg blei utsatt for en fiendtlig, aggressiv omverden, som legitimerte ekstraordinære styringstiltak, var det lite som lå til rette for at den virkelige makta kunne tilfalle arbeiderklassen og folket. Makta blei konsentrert i toppen av de kommunistiske partia og i statsapparatet. De nye makthaverne forfulgte og fengsla politiske motstandere og opposisjonelle i egne rekker. Uavhengig fagforeningsvirksomhet og arbeiderorganisering blei knust med alle midler. De framskrittne som revolusjonen hadde betydd for kvinnene blei møtt med tilbakeslag. Ettpartistaten ensretta såvel kultur som vitenskap. Det utvikla seg etterhvert et nytt borgerskap i « sosialistisk frakk», som berika seg og sikra sin maktstilling med alle midler. De blanda seg også inn i forhold i andre land.

Det er ikke tilstrekkelig å forstå tilbakeslaga i de "sosialistiske" statene utfra de materielle forholda aleine. Også feilaktige linjer og metoder for ledelse fra lederskapene i de sosialistiske statene fikk stor betydning for den negative utviklinga. Sammensmeltinga av stat og parti vart fatal. Sammen med proklamasjoner om klassekampens slutt, og stempling av alle uenigheter som uttrykk for kontrarevolusjonær virksomhet, førte dette sosialismen inn i totalitære, tilstivna samfunn hvor en ny klasse herska over arbeiderklassen og folket. Den sovjetiske hegemonismen ovafor søsterpartier og andre sosialistiske stater hadde også rot i slik tenkning, og bidro også til å ensrette ideen om sosialismen mot den byråkratiske Sovjetmodellen. Men, sosialister og revolusjonære kan heller ikke fraskrive seg sitt eget ansvar for underdanighet og mangel på særegen tillempling av sosialismen for sine egne land.

De nye sosialistiske forsøka vil som alle før være avhengig av de materielle betingelsen sosialismen skal bygges under, det er derfor umulig å gi en fasit for hvordan en slik sosialisme vil se ut. Men ytrings- og organisasjonsfrihet, og politisk pluralisme er nødt til å være grunnsteiner i en ny sosialisme. Erfaringene viser at klassekampen, kvinnekampen og kampen mot andre former for samfunnsmessig betinga undertrykking fortsetter også under sosialismen og at sosialismen kan ødelegges innenfra. Revolusjonære sosialister må anstrenge seg for å bygge ut folkelige masseorganisasjoner og slåss for å minske kløfta mellom folket og deres representanter i statsapparatet og ellers.

RV arbeider for:

Reelt folkestyre, makta til grasrota

Bare med aktiv samfunnsdeltaking fra flertallet i befolkninga, reell makt til folk på grasrota, ytrings- og organisasjonsfrihet kan sosialismen utvikle seg og bestå. Folk må i stadig økende grad ta direkte del i samfunnsstyringa.

Spesialiseringa mellom byråkrati og arbeidsfolk må reduseres til den kan fjernes helt. Særskilte tiltak for å sikre kvinner makt og innflytelse må være en del av en slik prosess. Dette gjelder både i samfunnslivet og i arbeidslivet. De viktige demokratiske rettighetene som folk har i Norge i dag - som allmenn stemmerett og hemmelige valg, ytrings- og organisasjonsfrihet, må tas vare på. Men de må utvikles til å få et mer reelt innhold. Det må være full ytringsfrihet. Det er arbeidsfolk må legge premissene for samfunnsdebattene, ikke en håndfull kapitaleiere og mediagiganter. Det må bety aviser, radio og TV-stasjoner der arbeidsfolks synspunkter dominerer på samme måte som borgerskapets gjør det i dag. Ytringsfriheten må omfatte retten til kritikk av stats-, organisasjons- og bedriftsledelser. Det må være full religionsfrihet. Innskrenkninger i ytringsfriheten må bare være unntak, slik som forbud mot nazipropaganda, rasisme, kvinneundertrykking og sadisme. Inngrep må være avgrensinger slik at alt som ikke er forbudt, skal være lovlig.

Forholda må legges til rette for et allsidig organisasjonsliv, også et variert partimønster. Organisasjonene må få like muligheter til å jobbe, og bygge sin virksomhet på oppslutningen fra medlemmene, ikke pengestøtte fra kapitalgrupper. Ideelle organisasjoner må få statlig støtte. Statsstøtten til partiene må opphøre. Kirka må skilles fra staten.

Det må være en fri og uavhengig fagbevegelse som verken er knytta til et parti som i Norge i dag, eller til staten - slik vi har sett i Øst-Europa. Streikeretten må garanteres, og gjøres reell uten alle unntaksbestemmelsene som uthuler den i dag.

Det må være frie valg der folk kan velge mellom kandidater som representerer ulike politiske alternativ. Stemmeretten må utvides også til å velge ledere innenfor bedrifter og offentlig forvaltning. Alle folkevalgte må kunne avsettes i valgperioden om de mister tilliten hos dem som har valgt dem. Det må være radikal kjønnskvalifisering som sikrer kvinner minst 50 prosent av plassene i alle valgte organ og av alle lederposisjoner.

Alle avgjørelser må tas nærmest mulig dem det angår. Makta må desentraliseres. Alle viktige avgjørelser som gjelder samfunnet, må tas direkte av dem det angår eller av folkevalgte organ, ikke av kapitaleiere, eiendomsbesittere eller byråkrater.

For at folk skal kunne delta aktivt i samfunnslivet og utøve makt, må vi ha maks. 6 timers arbeidsdag. Gratis daghjem og fritidshjem, arbeidsplasser der folk bor, utbygd støtteapparat for alle med ekstra bistandsbehov og et velutbygd kollektivnett vil gi folk tid og overskudd til å engasjere seg mer i samfunnsspørsmål. Utdanningssektoren får en helt ny rolle og oppgave; å utdanne folkets barn og ungdom ut i fra at de skal bli herskere i eget land. Skolen skal ikke lenger sortere elevene, men bidra til å slette skillet mellom styrende og styrte. Utbygging av datanettverk med fri og lik tilgang til all viktig informasjon vil også styrke demokratiet.

Stat eller samfunn

I vårt samfunn og i den tidlige sosialismen forsvarer sosialister en rekke offentlige institusjoner og ordninger mot nedskjæring og privatisering. Dette tjener folks velferd og er et ledd i kampen mot kvinneundertrykkinga. Samtidig er det et problem at mennesker oppfatter hverdagen og livet som «opp-splitta». Mange eldre og andre utafor produksjonen lever isolert. Foreldre har ofte lang arbeidsvei og lang arbeidstid og når ikke over alle forpliktelser, og slett ikke å dyrke andre interesser. Barn i barnehager har det bra, men mange av dem har for lange dager. Mange nærsamfunn fungerer ikke godt som sosiale enheter. Den sosiale oppsplittinga øker behovet for politi etc.

Under sosialismen må viktige funksjoner etterhvert flyttes fra institusjoner og tilbake til nærmiljøet. Det gjelder f.eks. mye av barne og eldreomsorgen, men forutsetningen er at dette ikke blir på menns eller markedets premisser. Mer av folks behov for sosial omgang og for å skape og for å få makt over egne liv, må tilfredstilles lokalt.

Under kapitalismen dyrkes privatsfæren og det individuelle. Husholdningene er blitt stadig mindre og mer sårbare, til glede for forbruksvareindustrien og entrepenørkapitalen, men til skade for folks levekår. Under sosialismen må det utvikles ulike kollektive boformer, som både tar vare på naturressursene på en bedre måte og som svarer til folks sosiale behov.

På lag med miljøet og framtidens generasjoner

Når jakta etter maksimal profitt er fjerna som drivkraft i samfunnet, vil det være mulig å stoppe rovdriften på naturressursene og ødelegginga av livsgrunnlaget på jorda. Men tidligere sosialistiske samfunn har vist at det ikke er nok å fjerne profittjakta. Noen av de største økokatastrofene verden har sett, har skjedd i disse landa. Profitten som drivkraft kan ikke erstattes med målsettinger om stadig økende produksjon. Og et samfunn der avgjørelsene tas av ei lita gruppe på toppen av samfunnet fjernt fra dem det angår, vil ikke kunne bli et miljøsamfunn. Det må være reell desentralisert folkemakt, og hensynet til miljøet må være et grunnleggende premiss for all samfunnsplanlegging. Sikring av livsgrunnlaget nå og for framtidige generasjoner gjennom å stoppe rovdrifta på naturressursene, og utvikle en produksjon og et samfunn uten forurensing av vann, jord eller luft, må være overordna alle andre målsettinger i samfunnet.

Dette innebærer at den materielle levestandarden i den vestlige verden må gå ned hvis produksjonsmåten og uttaksmuligheten av naturressurser tilsier dette. Sosialister må slåss for at denne nedgangen i miljøfiendtlig forbruk skje på et vis som ikke skaper ulikhet mellom folk, områder eller verdensdeler.

En ny type demokratisk planøkonomi

Det må utvikles en ny type demokratisk planøkonomi. Den kapitalistiske markedsøkonomien fører bl.a. til overproduksjonskriser, arbeidsløshet, rovdrift på naturen, sosial nød og utbytting av den 3. verden. Men samtidig har kapitalismen produsert nødvendige forbruksvarer og utvikla teknologien bedre enn den type planøkonomi som har vært i Sovjet og Øst-Europa. Innafor de største multinasjonale selskapene er det en planøkonomi som omfatter større økonomiske ressurser enn hele det norske samfunnet. Landbruks- og fiskeripolitikken i Norge er også eksempler på hvordan staten styrer etter plan.

Et sosialistisk Norge må bygge på alle disse erfaringene. Staten må sette opp rammebetingelser gjennom demokratiske diskusjoner i hele samfunnet. Slike rammebetingelser, som hensynet til miljø, bosetting over hele landet, sosial likhet osv, må ligge til grunn for all lokal planlegging. Det må også settes nasjonale mål og planlegges produksjon av nødvendige varer og tjenester for landet. Innafor slike rammeplaner må de enkelte lokalsamfunn og virksomheter gjennom demokratiske prosesser planlegge og inngå kontrakter med andre deler av samfunnet. En slik desentralisert planmodell vil sikre makt til kvinnene, og at kvinners erfaring og livssituasjon blir lagt til grunn for utviklinga av samfunnet. Bare gjennom en slik desentralisert planlegging hvor folk har makt over sin egen hverdag, kan det sikres at en planøkonomi også er et middel for full kvinnefrigjøring. All kjent og tilgjengelig teknologi, bl.a. omfattende bruk av datateknologi, må utnyttes til beste for lokalsamfunnene slik at folks ønsker og muligheter knyttes sammen til en rasjonell og miljøvennlig produksjon av varer og tjenester. I lang tid under sosialismen vil markedsmechanismene måtte tas i bruk som styringsinstrument på begrensa områder som en del av en overordna plan.

Produksjon for behov

Et sosialistisk samfunn vil produsere for å gi folk bedre liv, sikre boliger, arbeid, helsestell, utdanning, støttetiltak for folk med ekstra bistandsbehov, utvikle kultur og vitenskap. Når det og ikke profitt er målet for produksjonen, kan ressursene utnyttes fornuftig og produktene bli bedre. Det må legges spesiell vekt på å dekke kvinners behov og sikre kvinners muligheter for full frigjøring. I tidligere sosialistiske samfunn har kvinners arbeid ofte blitt en salderingspost.

Samfunnsmessige oppgaver er blitt kvinners gratisarbeid

Samfunnet må legge vekt på å stimulere og dekke allsidige behov. Sikring av de materielle behovene for mat, klær og bolig til alle uten utbytting eller ødelegging av naturen, vil være grunnleggende. Det er også sikring av pleie og omsorgsbehovene. Samtidig må det legges til rette for og stimuleres til allsidig kulturell aktivitet, naturopplevelser og vitenskapelig arbeid. Lik mulighet til slike aktiviteter må være en rettesnor for samfunnet. 6 timers arbeidsdag, fjerning av tungt, ensformig og farlig arbeid, og reduksjon av skillet mellom by og land er tiltak for å få til dette.

Økonomisk og sosial likhet

Oppheving av klassene må være det langsiktige målet for sosialismen, og klasseskillene må kontinuerlig reduseres. Lønna i kvinneyrker og andre lavtlønnsyrker må umiddelbart heves opp på gjennomsnittsnivå, og direktør- og andre topplønninger reduseres. Pensjonister og trygdede må umiddelbart få samme levestandarden som gjennomsnittet for befolkninga. Studenter må få studielønn. Storindustrien, banker og forsikringsselskaper må gjøres om til samfunnseie, og storborgerskapet fratras sine eiendommer og verdier.

Privateiendom innen landbruk, fiske, småindustri og handel må kunne bestå. Overgang til samfunnsmessig eiendom må i slike virksomheter bar skje basert på frivillighet.

Sosialisme på internasjonal basis

Imperialismen og kapitalismen utvikler seg ujamnt. Sosialistiske omveltninger kan derfor komme i ett eller få land av gangen. Men det er svært vanskelig å tenke seg at «sosialisme i et land», som f.eks. Norge, kan overleve og utvikle seg særlig langt uten å bukke under for presset fra imperialismen og verdensmarkedet - eller uten å utvikle kontrollordninger som er lite ønskelig ut fra et demokratisk ståsted. En utviklingsdyktig sosialisme må ha en internasjonal basis i samarbeidet med andre sosialistiske og vennligsinna land.

8. Kreftene for samfunnsforandring

Klasser

Klasser er grupper av mennesker som står i grunnleggende samme stilling mht. eiendoms og disposisjonsretten til produksjonsmidlene, plassen i organiseringa av arbeidet (grad av overordning/selvstendighet/underordning), måten de oppnår sin del av av de samfunnsmessige rikdommene (eks. kapitalinntekt eller lønnsarbeid), og hvor stor andel en oppnår av disse.

Hovedmotsetningen

Hovedmotsetningen i det norske klassesamfunnet går mellom borgerskapet og arbeiderklassen. Borgerskapet består av dem som eier eller rår over produksjonsmidler, som har ansatt lønnsarbeidere og som kan akkumulere kapital på grunnlag av det de tjener på disse. Foruten de egentlige kapitalistene hører direktørsjiktet til borgerskapet. Det gjør også et sjikt av

ledere i det borgerlige statsapparatet, og statlige konserner/bedrifter og enkelte av de store organisasjonene. Toppsjiktet i AP og Høyre tilhører også borgerskapet i kraft av sin nære knytning til kapitaleierne, de statlige konsernene/bedriftene og maktutøvelsen i den borgerlige staten. Toppsjiktet i LO har i etterkrigstida i hovedsak tjent borgerskapet sine interesser gjennom sin rolle i disiplineringa av arbeiderklassen, og gjennom aktivt å ta standpunkt for kapital og kapitalisme.

LO er engasjert i i betydelig forretningsdrift gjennom samvirke landsbanken og NKL. Det er en tett allianse mellom LO-toppen, staten, AP-ledelsen og ledelsen i de største statlige og private selskapene. Den øverste toppen i LO tilhører derfor borgerskapet.

Arbeiderklassen utgjør flertallet i befolkninga og består av dem i produksjon og tjenesteyting som ikke eier produksjonsmidler og som er i underordna stillinger. I de siste tiåra har arbeiderklassen vokst. I første rekke som følge av at ca. 1/2 million kvinner er kommet ut i lønnsarbeid etter 1970. En betydelig del av arbeiderklassen består av arbeidsledige, trygda, osv. Innflyttere, særskilt fra den 3. verden, utgjør også en voksende andel av arbeiderklassen i Norge.

Mellom disse finner vi mellomlag som er i sosial bevegelse i retning arbeiderklassen eller borgerskapet. Den ene type mellomlag består av sjøsysselsatte - bønder, fiskere, håndverkere, men også folk i «de frie yrker» - uten ansatte eller betydelig kapitalinntekt. Fordi de eier sine egne produksjonsmidler, men ikke lever av utbytting, utgjør de et småborgerskap. Den andre typen mellomlag omfatter ansatte i mellomstillinger og sjølstendige stillinger i utdannings-, helse- og sosialsektoren. Sjiktet har vokst kraftig som følge av utdanningsrevolusjonen og veksten i offentlig sektor. I dette sjiktet fins det et stort antall kvinner med lojalitet til de store kvinnegruppene i arbeiderklassen. Kvinneundertrykkinga gjør at lønns- og arbeidsforhold presses ned og mange nærmer seg eller utgjør en del av arbeiderklassen. Andre får arbeidsgiveransvar og presses fra to kanter eller stiger sosialt i hierarkiet. EU-kampen viste at den gamle alliansen arbeidere, småbønder og kystfiskerne fremdeles er grunnleggende for å forandre Norge. I kampen for velferdsstaten har kvinnene i offentlig sektor en nøkkelrolle. De som må kjempe fram grunnleggende forandringer av Norge er arbeidsfolk av begge kjønn, småbønder, kystfiskere og andre ansatte i offentlig sektor som står arbeiderklassen nærmest.

Arbeiderklassens frigjøring må være dens eget verk

Det er utenkelig med noen grunnleggende sosialistisk samfunnsmessig forandring i Norge uten at arbeiderklassen tar ledelsen. Arbeiderklassens frigjøring må være dens eget verk. Ikke noe parti eller noen bevegelse kan gjennomføre sosialismen på vegne av arbeiderklassen.

I de siste tiåra har arbeiderklassen vokst, men den er mindre konsentrert, mindre homogen, mindre sjølbevisst enn tidligere. Da den lange oppgangsperioden etter krigen tok slutt innledet kapitalistene en offensiv mot oppnådde rettigheter og velferdsordninger og for arbeiderne er det blitt lite å oppnå gjennom det institusjonaliserte samarbeidet med stat og arbeidsgivere. Den prosessen skyter fart gjennom den stadig klarere tilpasninga til EU-systemet.

RV mener:

Arbeiderklassen må utvikle enheten mellom de ulike delene av klassen. Enhet i arbeiderklassen må bygge på mangfoldet og en aksept for at den samme kampen kan gi seg forskjellige uttrykk.

Særlig er det viktig å utvikle samarbeidet mellom de to hovedkreftene i arbeiderklassen den tradisjonelt mannsdominerte og godt organiserte

industriarbeiderklassen og den kvinnedominerte arbeiderklassen i service-næringene og innafor offentlig sektor, og mellom dem som har arbeid og de arbeidsløse.

En av de største endringene i det norske samfunnet etter krigen er at en 1/2 millioner kvinner er kommet i lønnsarbeid etter 1970. Dette har styrket arbeiderklassen. Både som klasse og «sosialt kjønn» har flertallet av disse kvinnene stor interesse av sosialismen. Kvinnene i fagbevegelsen er ikke lenger villig til å bygge enhet på menns premisser, men vil ha faglige spørsmål på kvinners premisser i sentrum for arbeiderklassens kamp. Særegen kvinneorganisering og økt innflytelse i arbeiderbevegelsens organisasjoner er viktig for å styrke kvinnenens posisjoner.

En betydelig del av arbeiderklassen består av arbeidsledige, trygdemottakere etc. En enhetlig linje for arbeiderklassen betyr en samla kamp for disse gruppenes interesser. Arbeidsløse og andre trenger å organisere seg særskilt. Interesseorganisasjoner, klient-aksjoner, eldreopprør o.l. må støttes.

Arbeidsfolk må styrke sin oppfatning av seg sjøl som en egen klasse med grunnleggende felles interesser og verdier. Det er nødvendig å utvikle samarbeidet og enheten med arbeidere og undertrykte i andre land. Mange kamper kan bare vinnes om de reises på internasjonal basis, som en motmakt til kapitalens internasjonalisme.

Fagforeningene er arbeiderklassens viktigste kamporganisasjoner

De slåss mot stadige angrep på faglige rettigheter og velferdsordninger. Fagbevegelsen som helhet bør gjøre seg fri og uavhengig gjennom å løsrive seg fra partidominans og fra lovverk og avtaler som binder den «på hender og føtter». Derfor er det viktig å styrke ulike tendenser til opposisjon i fagbevegelsen. Det er også viktig å støtte de klubbene og fagforeningene som står på ei kamplinje, og som NHO setter mye inn på å knekke. Deres kamp gir erfaring som bør bli felleseie for hele fagbevegelsen. Sjiktet av faglige tillitsvalgte på grunn- og mellomnivå i fagbevegelsen spiller en viktig rolle. På den ene sida fins her mange radikale arbeiderledere med tillit hos arbeidskameratene. På den annen side er det sterke mekanismer som virker til å knytte dem til klassesamarbeid og systemlojalitet. Svaret på dette må være aktive og demokratiske klubber med kontroll nedafta. Bare på denne måten kan det bli mulig med et alternativ til det sosialdemokratiske lederskapet.

Allierte

Samtidig som arbeiderklassen er blitt mindre enhetlig enn før har mulige allierte blitt flere og mer nærstående. Flertallet av sjølsysselsatte bønder og fiskere har alt å tjene på å slåss mot kapitalistisk strukturrasjonalisering og spesielt mot EU-utviklinga. Leveforholda til et flertall av de høyt utdanna «mellomlaga» gjør at forskjellene i forhold til arbeiderklassen er minkende. Disse gruppene har bygd fagforeninger og tatt i bruk arbeiderklassens tradisjonelle kampformer. Til tross for sterk profesjonsbevissthet har dette i liten grad gitt seg utslag i gruppesjåvinisme eller ensidig streben oppover i samfunnet. For arbeiderklassen er det også mulig å spille på motsetninger innad i borgerskapet. EU-saken er et eksempel på dette.

De systemkritiske bevegelsene

Viktige bevegelse retter seg mot ulike sider av kapitalismen eller den kapitalistiske utviklinga. Det gjelder NEI-fronten mot EØS og EU, miljøbevegelsen, kvinnebevegelsen, homsebevegelsen, den anti-rasistiske og antiimperialistiske solidaritetsbevælsen, ulike ungdoms-aksjoner osv. Innad i disse bevegelsene er det viktig å slåss for å utvikle kritikken av kapitalismen, og forståelsen for at sosialisme «nedafta» er nødvendig for at disse bevegelsene skal oppnå måla sine. Samtidig er det viktig å innarbeide perspektiver fra disse bevegelsene i den sosialistiske strategien. Disse bevegelsene og sakene deres trenger oppslutning i arbeiderklassen og allianser med den

radikale delen av arbeiderbevegelsen, for å få gjennomslag. Innad i arbeiderklassen og arbeiderbevegelsen må vi også arbeide for allianser med disse bevegelsene.

9. Rød Valgallianse

Et revolusjonært parti

Rød Valgallianse har utviklet seg fra en valgallianse til et parti med allsidig arbeid. RV er et revolusjonært parti som anvender marxistisk teori og metode i analyse av dagens virkelighet. Samtidig forsøker RV å integrere sosialistisk feminisme og økologisk tenkning i strategien sin.

Rød Valgallianse ser det som sin oppgave å støtte og slåss for interessene til arbeidsfolk, til kvinne-, miljø- og den antirasistiske bevegelsen og støtte kampen for frigjøring for undertrykte folk og nasjoner. Vi vil delta i og være med på å drive fram folkelige organisasjoner og aksjoner, og tale deres sak i kommunestyre, fylkesting og på Stortinget. Vi ønsker å stå i nær kontakt med organisasjoner, aksjoner, grupper og enkeltpersoner.

Dagskamp og sosialisme

RV forsøker å knytte sammen dagskampen og kampen for det sosialistiske samfunnet. Kampene folk fører her og nå er avgjørende for livsbetingelsene. Gjennom disse kampene kan også folk bli bevisst maktforholda og de drivkreftene som styrer samfunnet, og se behovet for alternativer. Foruten å delta i de mange store og små kampene, må RV bidra til teoretisk klargjøring og propagandere for det sosialistiske alternativet.

Parlamentarisk og utenomparlamentarisk kamp

I kommunestyre, fylkesting og Stortinget støtter og arbeider RV for å fremme folkelige krav og aksjoner.

RVs representanter i folkevalgte organer arbeider sammen med, utveksler kunnskap og informasjon med fagforeninger, velforeninger og andre folkelige organisasjoner. RV bruker plassene i de folkevalgte organene til å støtte opp om den utenomparlamentariske kampen. RVs representanter arbeider både for å forsøke og få til forbedringer eller forhindre forverringer, og for å avsløre at disse organene er redskap for borgerskapet, av korrupsjon, maktmisbruk og forvaltningsfeil.

RV setter lojaliteten til folk flest over «spillereglene» som tjener de få. Samtidig går RV mot ytterligere svekkelse av de folkevalgte organenes representativitet og makt.

Partimodell

Alle som støtter RVs prinsippprogram og følger vedtektene kan være medlem av partiet. RV vil være et samlende parti for revolusjonære i Norge. RV legger spesielt vekt på å få mange arbeidere og kvinner med i partiet, og på å utvikle et demokratisk partiliv og en partikultur som «gjør folk store», utvikler initiativ, samarbeid og respekt for ulike meninger. RV ønsker at partimedlemmer skal delta aktivt i partiets arbeid ut i fra sine interesser, ønsker og muligheter, men det er mulig å støtte partiet gjennom å være passivt medlem. Det er mulig å organisere egne tendenser og grupper i partiet så lenge de ikke stiller konkurrerende lister til valg.

For RV må partiet ikke bli noe mål i seg selv. Det har bare eksistensberettigelse så lenge det gjør en nyttig jobb i klassekampen og i kampen for sosialismen. Foruten å rekruttere medlemmer arbeider RV for en politisk mobilisering og debatt i arbeiderbevegelsen og på venstresida, som kan samle flere på et sosialistisk og revolusjonært grunnlag.

Arbeidsprogram

1. Berebjelkar i RVs politikk.

I prinsippprogrammet strekar RV opp strategien sin for eit sosialistisk samfunn. Arbeidet vårt under kapitalismen tar utgangspunkt både i kva folk treng for eit betre liv her og nå - og i drømmen om ei heilt anna og meir rettferdig verd.

Ut frå analysane i prinsippprogrammet er det noen berebjelkar som er lagde til grunn for utforminga av politikken på ei rekke saksområde i dette arbeidsprogrammet.

RV arbeider for:

- Økologisk mangfald og sikring av livsgrunnlaget for dei som kjem etter oss.
- At det folk treng og omsynet til naturen må styre økonomien.
- Arbeidarklassen og folket sine interesser - mot kapitalen.
- Internasjonal solidaritet med arbeidarar og undertrykte.
- Kvinnefrigjøring.
- Antirasisme og eit fleirkulturelt samfunn.
- Å la distrikta leve.
- Nasjonal sjølråderett .
- Offentlig velferd og kollektive løysingar til beste for folk flest.
- Demokrati og mangfald.
- Tillit til at folk kan slåst sjøle.
- Makt nedanfrå.

Dagskamp og sosialisme

Heile tida er det klassekamp, kvinnekamp, miljøkamp og andre politiske og økonomiske kampar. Desse kampane trugar ikkje i seg sjøle det kapitalistiske samfunnssystemet, men dei gir folk erfaringar om maktforholda, om kampmetodar, om samhald - og om kor viktig det er med eit alternativ. Det er når desse praktiske erfaringane blir samanfatta og smelta saman med sosialistisk teori innanfor store folkelige rørsler at kampen peiker ut over samfunnet i dag.

Framsteg eller reaksjon

Noreg har eit teknologisk nivå, naturressursar og eit kunnskapsnivå i folket som ville gjort det mulig å gi folk flest eit mye betre liv. Men under den kapitalistiske organiseringa av samfunnet er det tvert om slik at folk på ei rekke område må kjempe mot at stoda blir verre. Borgarskapet er nå på offensiven, og det går for seg eit storstilt åtak på velferdsstaten og rettane til folk. Aleine kan ikkje RV eller andre parti gjøre mye med dette. Det er folks organiserte arbeid og kamp som fører framover. Dei fleste av krava i dette programmet kan aldri bli gjennomførde om ikkje folk set styrke bak og pressar kapitalistar og styresmakter.

Dette programmet inneheld ei rekke krav om rettferdige og fornuftige reformer som er vel verdt å slåst for. Men programmet er ikkje meint som eit «budsjettframlegg». Det kan ikkje erstatte, men bare vere til hjelp i dei konkrete vurderingane og prioriteringane som RV må gjøre i arbeidet sitt i parlamentariske organ og elles i arbeidet sitt.

2. Forsvar norsk sjølråderett - nei til EU og EØS

RV sitt forsvar av den nasjonale sjølråderetten er grunnlagt i prinsippprogrammet. Det same er analysen av EU som ein union der interes-

sene til storkapitalen er lagde til grunn for eit system som er marknadsliberalistisk og udemokratisk innetter - og imperialistisk utetter. Norsk medlemskap i Unionen vil ta frå folket sjølråderetten, og gi borgarskapet friare spelerom i kampen for privatisering og åtaka på levekåra til folk. Medlemskapen i EØS vil seie ei kraftig undergraving av sjølråderetten, og er ein av dei viktigaste reiskapane regjeringa og kapitalen har i EU-tilpassinga.

Nei til EU.

Gjennom nei-fleirtalet den 28. november 1994 har folket sagt JA til sjølråderett i framtida, og folket har bl.a. sagt NEI til:

- Rasering av norsk landbruk.
- EU-forvaltning av dei norske fiskeressursane.
- Skatte- og avgiftsharmonisering og overføringar til EU-systemet, som underminerer det økonomiske grunnlaget for velferdsstaten.
- Økonomisk og monetær union.
- Sams forsvars- og utanrikspolitikk.
- Nei til Schengen.
- Nei til utvida EØS-avtale, hald på norske kontrollreglar for import av mat og dyr.

Folket sa ja til sjølråderetten - ikkje til ein særskild alternativ politikk. Men når regjeringa etter folkerøystinga, der folket sa nei til EU-medlemskap, aukar tempoet i tilpassinga til EU, syner ho manglande respekt for folkeviljen. Det same gjør ho når krefter på JA-sida tar til orde for snarlig omkamp.

På denne bakgrunnen arbeider RV for:

- Nei til medlemskap i EU i framtida òg.
- Regjeringa må respektere folket sitt NEI.
- Nei til omkamp!
- Nei til meir EU-tilpassing!

Noreg ut av EØS!

Innmeldinga i EØS var ei kuppakta overprøving av folket sitt NEI frå 1972. EØS er ein «husmannskontrakt», der storparten av EU sitt lov- og regelverk for den indre marknaden blir gjort gjeldande for Noreg òg. Ved å integrere Noreg stadig tettare i EU-økonomien, legg EØS grunnen for full unionsmedlemskap.

RV arbeider for:

- at den organiserte EU-motstanden må haldas oppe for å halde fram med kampen til Noreg er ute av EØS. Frihandelsavtala frå 1973 er eit betre alternativ,
- å syne at førehavingsprosessen i EØS-saker bryt med det parlamentariske demokratiet,
- å knyte kampen mot EU-direktiv gjennom EØS til kravet om utmelding.

RV si grunngeving for å ville seie opp den assosierte medlemskapen i Vestunionen, er grunnlagt i kapitlet om forsvars- og tryggingspolitikken.

(Sjå landsmøtevedtaket om EU)

3. På lag med naturen eller miljømord i framtida òg?

Alle seier dei er for å redde miljøet, men miljøødeleggingane held fram. Heile livsgrunnlaget på jorda blir øydelagt i aukande tempo. For å redde Jorda trengst ei djuptgripande og total endring av samfunnet, vekk frå eit økonomisk system der drivkrafta er jakta på maksimal profitt og der kapitalen må vekse.

RV arbeider for:

- å ta vare på det genetiske mangfaldet på Jorda,
- at ressursane på Jorda skal nyttas på ein slik måte at det ikkje øydelegg livsgrunnlaget for dei som kjem etter oss,
- at folks liv og livskvalitet ikkje skal øydeleggast eller bli dårlegare gjennom øydeleggingar av miljøet,
- at det materielle forbruket i den rike delen av verda må drastisk ned.

Ein solidarisk verdsøkonomi

Landa i den 3. verda må få kontroll over sine egne ressursar og utvikle produksjon og foredling ut i frå kva dei treng sjøl. Alle norske investeringar i den tredje verda må bygge på desse prinsippa.

RV står derfor kampar i land i den 3. verda for ein meir rettferdig verds-handel og sletting av gjeld. For å redde jorda, trengst ei djuptgripande endring bort frå samfunn bygd på økonomisk vokster i dei rike landa. Samfunnsforbruket av naturressursar og energi må settas i balanse med bere- og fornyingsevna til det globale økosystemet. Miljø og økonomisk utjamning heng uløyselig saman.

Lågenergi og ny energibasis

Forbruket av lagerressursar som kol, olje og gass må erstattast av fornybare energikjelder som f.eks. vasskraft, biomasse, jord- og havvarme, sol-, vind- og bølgeenergi. Energiforbruket må effektiviserast og reduserast drastisk i høve til i dag. Det er naudsynt for å hindre auka drivhuseffekt, og for å trygge ressursane for dei som kjem etter oss.

Eit grønt landbruk

Det må skapas eit økologisk landbruk som tar vare på og fornyar jorda, og som verken forgiftar jorda eller maten. Noreg må satse på å auke sjølbergingsgraden radikalt og avgrense importen. Matimport må bare dreie seg om produkt det ikkje er mulig å produsere her.

Fiskeressursane må takas vare på og utviklas

Fisket må bygge på at ressursane skal takas vare på, og at artsmangfaldet i kystøkologien skal oppretthaldast. Nedfiska stammar må få bygge seg opp att, og fisket må tilpassast tilveksten. Fisket må basere seg på kystfiske og reiskapar som ikkje øydelegg ressursgrunnlaget. Kvalfangst må skje under streng kontroll.

Busetnad over heile landet utan auka storbykonsentrasjon

RV ønskjer variert busetnad over heile landet. Det er viktig for ei økologisk berekraftig utvikling at naturressursane blir tatt vare på lokalt. Tilhøva må leggas til rette for å snu strømmen av menneske som blir tvungne til å flytte til storbyane for å overleve økonomisk. Byane må utviklas med fleire friareal, grønne lunger, utandørs leikeareal og bilfrie område.

Produksjon utan forureining

Produksjonsprosessane må leggas om så dei avgrensar forureininga maksimalt. Det er grunnleggande at produksjonen og prosessane må leggas om til redusert gjennomstrømming av materiale og energi, deretter må gjennomstrømminga endras i retning av mindre miljøpåkjennande og meir resirkulerbare materiale/energi. Restutslipp må reinsast på ein meir økooptimal måte.

Resirkulering og mindre avfall

Avfallsmengda må reduserast gjennom auka gjenbruk, resirkulering og mindre emballasje. Rutiner for å samle inn og destruere problemavfall må

skjerpas. Heile bruk- og kast-mentaliteten må endras, og produksjonen må bygge på gjenbruk.

Kollektivtransport og mindre bruk for transport

Samfunnet må leggas opp slik at ein treng mindre transport. Arbeidsplassane må ligge i nærleiken av der folk bur. Barnehagar, servicesenter og butikkar må ligge nær bustadområde. Naudsynt transport må skje så energiøkonomisk som mulig. Persontransport må skje mest muig med rimelige eller gratis kollektive transportmiddel.

Dei viktigaste krava til RV i dag:

- * Styrt reduksjon av flytrafikken
 - hurtigtoga må overta størstedelen av trafikken mellom f.eks. Oslo og Bergen, Trondheim og Stavanger
- * Storsatsing på kollektivtrafikk:
 - kraftig reduksjon av prisane
 - utbygging og betring av jernbanen
 - bilfrie bysenter
 - stopp dei store, miljøfiendtlige bruprosjekta
 - stopp dei store motorvegutbyggingane.
- * Noreg må satse på energiøkonomisering
 - målmedviten storsatsing på energiøkonomisering
 - effektivisering og opprusting av eksisterande kraftverk og linjenett
 - inga utbygging av fleire vassdrag.
- * Omlegging av energiforbruket
 - det må utarbeidas planar for å tilpasse energiforbruket uavhengig av olje og gass. Norsk olje- og gassproduksjon må reduseras drastisk
 - nei til gasskraftverk
 - nei til miljøavgifter som ekstraskatt for folk
 - stopp miljøødeleggande produksjon
 - forureinaren må betale
- * For eit økologisk landbruk
 - økonomiske tiltak som fremmer økologisk landbruk
 - senka effektivitetsnormer
- * Stans rovfisket i Barentshavet og Norskehavet.
- * Reduksjon av CO₂-utsleppa i Noreg med 50 % på 10 år.
- * Vern gammal norsk barskog - minst 1200 km².
- * Resirkulering av søppel i alle kommunar.
 - avfallsmengda må reduseras gjennom redusert forbruk
 - resirkulering og reduksjon av emballasje
- * Forsking og utvikling av miljø må bli sentralt forskingsområde i Noreg. Miljøaspektet må inn i all teknisk forskning.
 - Drastisk reduksjon i forsvaret sine miljøødeleggande øvingar.
 - Full norsk kontroll med naturressursane må sikras
 - Forbod mot norsk engasjement i miljøødeleggande industri og kraftutbygging i 3. verda
 - Nei til atomkraftverk
 - Forsøka med atomkraft i Noreg må stoppas. Steng Haldenreaktoren og Kjeller.
 - Grensene for såkalla akseptabel radioaktiv stråling må senkas.
 - Styrkt utbygging av overvåkings- og varslingsutstyr.
 - RV seier ja til satsing på ny, fornybar energi og ENØK, nei til høgt oljeutvinningstempo.

- RV seier ja til storutbygging av tognett, nei til satsing på fly og motorveg-utbygging.
- RV seier ja til satsing på el-bil og samfunnsplanlegging som minkar bil-bruken.
- RV seier ja til å nytte norsk kunnskap, kapital og teknologi som kan fremme ENØK, ny fornybar energi og små vasskraftverk i den 3. verda, og der satsinga bygger på røynslene frå Noreg og er underlagt folkelig innsynsrett og kontroll i mottakarlandet.
- RV seier nei til at norske interesser er med på utbygging av store dammar og direkte engasjement i petroleumsutvinning.
- RV seier ja til auka sjølberging og småskalaproduksjon som utnyttar dei fordelane data-informasjon og høgteknologi gir, og som minkar energibruken til frakt.

4. RVs økonomiske politikk

Kamp mot marknadsliberalismen

Eit mål med RVs økonomiske politikk er å bryte ned klasseskilja, skape sosial likskap og hjelpe til med miljøretta ressursforvaltning. Kapitalisme vil seie at økonomisk vinst er målet, mens produktet bare er midlet for å nå profittmålet. Derfor blir det sløst med naturressursar og menneskelig arbeidskraft.

Vi må vekk frå eit system som fører til unyttige og spekulative investeringar. Vi har fått ein oppsvulma finanssektor, eit stort kjøpepress ved hjelp av spekulativ reklame som tillèt at samfunnstoppene har sikra seg eit snyltande luksusliv på kostnad av folk flest. Det naudsynte alternativet til kapitalismen er eit sosialistisk samfunn der målet er å skape dei verdiane og varene som folket treng og miljøet toler.

Norsk økonomi er i dag prega av stagnasjonen i verdsøkonomien. Dette blir styrkt av tilpassinga til EU sitt indre marknad og økonomiske politikk. Samstundes er Noreg med sine naturressursar, sitt teknologiske nivå og si høgt utdanna arbeidskraft eitt av verdas rikaste land. Den norske rikdomen er òg ei følgje av at Noreg, som eit imperialistisk land, har vore med på den hundreår lange, brutale utbyttinga av den 3. verda. Det er ikkje mangel på pengar; storkapitalen og finansinstitusjonane kontrollerer milliardar av kroner. Statsreservane blir stadig større, og ein manglar ikkje ressursar. Det avgjørande er kven som avgjør fordelinga, kven som avgjør kva investeringar som skal gjerast. Kort sagt: barnehagar eller bankpalass.

Arbeid til alle

Massearbeidsløysa dei siste 15 åra har stadfest den marxistiske påstanden om at kapitalisme = arbeidsløysa. For kvart år som går blir det tydeligare at den lange oppgangskonjunkturen etter krigen, som førte til tilnærma full sysselsetting, var eit historisk unnatak og ikkje noen ny regel. Og i motsetnad til krisa i 30-åra er det lite von om at ein ny oppgangsperiode vil løysa problema. Ein kraftig reduksjon av arbeidstida er det viktigaste kravet for å møte det at det ikkje trengst så mykje arbeidskraft som ei følgje av automatiseringa av arbeidet. Men full sysselsetting er for borgerskapet og NHO eit større problem enn arbeidsløysa.

Arbeidsløysa er ei enorm sløsing med, og øydelegging av, menneskelige ressursar. Det er heilt vanvittig med ein kø av arbeidslause samstundes som det er ein kø av uløyste oppgåver innanfor omsorg, helse og miljø. Dei arbeidslause burde sjølsagt blitt sysselsette med samfunnsnyttige oppgåver til tariff-løn. Men borgarskapet fryktar slik sunn fornuft som pesten, av di det kunne bli eit vellykka døme på planøkonomi. Dogmet om at marknaden ordnar alt må ikkje få slå sprekkar.

Ein sterk offentlig sektor

RV vil utvikle ein sterk offentlig sektor. Arbeidet med menneske, dvs. omsorg, utdanning og kultur, kan ikkje erstattas av maskinar. Ein omfattande offentlig sektor er derfor teikn på eit rikt samfunn, og ikkje eit sjukdomsteikn, slik borgarskapet framstiller det.

Den offentlige sektoren må demokratiseras. Brukargrubbene må sikras aktiv deltaking i utforminga og drifta av offentlige tilbod. Gode offentlige velferdstilbod er viktig for kvinnefrigjøringa, av di det gir høve til å endre det tradisjonelle kjønnsrollemønsteret.

Skatte og avgiftspolitik

Skatte- og avgiftssystemet i Noreg bygger på at om lag all skatt er skatt på arbeidskraft. Det meste av inntektene til staten betales direkte eller indirekte av arbeidsfolk. Derfor verkar skatte- og avgiftssystemet som ein gigantisk omfordelingsmekanisme, slik at ein stor del av inntektene til arbeidsfolk finansierer staten, kommunane og fylkeskommunane. Men dei rike kjem ofte unna med lågare satsar, eller dei får andre til å betale for seg. Samstundes brukar det offentlige store summar på å støtte dei rike, både gjennom direkte utbetalingar, mens først og fremst gjennom å gjøre oppgåver for dei og spare dei for store utgifter. Særhandsaminga av dei norske skipsreiarane er det best kjende dømet på dette. I røynda er det bare toppen av isfjellet. Skattereglane er særlig innretta på å favorisere dei passivt snyltande kapitalistane.

I dag er det slik at inntektene til arbeidsfolk frå eige arbeid skattleggas mye hardare enn kapitalistane sine inntekter frå andre folk sitt arbeid (såkalla «kapitalinntekter»). Det burde ha vore motsett. Snylterinntektene frå andre sitt arbeid burde skattleggas hardast. Det fyrste stadiet i RV sitt arbeid for å få til ein meir rettvis skattepolitikk, er å auke kapitalskatten slik at han følgjer dei same reglane som skatten på inntekt av arbeid. Eit slikt system kunne - på inntektsnivået i dag - gitt om lag 40 milliardar kroner meir i inntekt til offentlig sektor. Finansdepartementet hevdar at mange kapitalistar kjem til å dra utanlands viss dei tapar særhandsaminga i skattesaker. Er det rett, har vi eit døme til som syner kor naudsynt det er å seie opp EØS-avtalen som tillet fri kapitalflyt.

Samstundes må dei som har lågast inntekt få skatteletter. Dei blir mellom anna særlig hardt ramma av dei nye skattereformene som har andre namn, så som «eigendel for heimebaserte tenester». Denne «eigendelen» er i røynda ein særskatt på funksjonshemming eller uførleik. Slike særskattar må bort!

I lang tid har det skjedd ei omlegging frå skatt på inntekt og formue til skatt på forbruket til folk. Ein jungel av avgifter gjør at varer blir dyrare å kjøpe. Meirverdiavgifta er den viktigaste av desse skattane. Folk flest ville bli overraska om dei visste kor mykje dei betaler til staten i avgifter på varene dei kjøper gjennom åra. Det seias ofte at skatt på forbruk er ein miljøvennlig skatteform i ein del av verda der forbruket er for høgt. Men skatt på forbruk rammar dei som har dårlig råd og må bruke heile inntekta på dei heilt naudsynte utgiftene sine. RV meiner at skatt i første rekke skal betalas av inntekt og formue, medan skatt av forbruk skal vere målretta mot miljøfiendtlig forbruk, varer som skader helsa eller varer vi ikkje treng. Vanlige hushaldsvarer bør ikkje skattleggas.

- Inntektene til kapitalistar må skattleggas som vanlige lønsinntekter.
- Formuesskatten til dei rike må aukas.
- Inga særskatt på funksjonshemming, uførleik og sjukdom.
- Særfrådraga for alders- og uførepensjonistar må gi skattereduserande effekt.
- Vekk med «moms» på vanlige matvarer
- Mindre skatt på låge pensjonar.

- Endra særfrådragsreglar slik at det reduserer skatten for dei svakast stilte.
- Meir pengar til kommunane.

Eit allsidig næringsliv

Norsk næringsliv er av historiske årsaker i stor grad prega av industri bygd på vasskraft og råvarer. Denne typen industri er i stigande grad prega av automatisering av produksjonen og av sterk internasjonal konkurranse. Derfor er det utenkelig at denne delen av industrien kjem til å skape mange nye arbeidsplassar. I tillegg har mye av forbruksvareindustrien bukka under dei siste tjue åra.

Ein viktig årsak til dette er underprisinga av olje, som gjør at transport over sær lange avstandar lønner seg. Ein økologisk og samfunnsøkonomisk forsvarlig oljepris ville vere det fire- eller femdobbelte av dagens pris. Ein fornuftig, økologisk rett - dvs. høg - oljepris ville saman med dei nye høva for rasjonell, fleksibel produksjon av små seriar legge grunnlag for ein helt annan, meir desentralisert og økologisk rett næringsstruktur.

Ei styrking av industrien i landet er avhengig av ein nasjonal plan for ein allsidig, økologisk forsvarlig vareproduksjon. Ein slik plan må utarbeidas ved at offentlige styresmakter går inn i dei eksisterande bransjane for å sjå kva høve som finst, og i samarbeid med fagrørsla komme fram til naudsynte omstillings- og nyskapingstiltak.

Som ein lekk i styrkinga av eit allsidig næringsliv, vil RV satse på forskning og produktutvikling. Det må skje i nært samarbeid med forbrukarane, og ein må utnytte kjennskapen arbeidsfolket har til produkt og prosessar. Denne forskinga må vere økologisk orientert. Moderne teknologi må nyttas for å fjerne einformig og tungt arbeid, og til å gi arbeidarane innsyn i og makt over produksjonsprosessen.

Stans marknadsliberalismen - meir styring er meir velferd!

RV vil gjeninnføre sterk offentlig kontroll med kreditt- og rentepolitikken, valutarestriksjonar og styring av finansinstitusjonar. RV går inn for skattlegging av aksje-, finans- og valutatransaksjonar.

RV er sterkt mot den pågåande liberaliseringa av forvaltingsverksemdene Telenor, Postverket og NSB. Omgjøring til aksjeselskap er eit steg på vegen mot privatisering. RV krev full offentlig styring av forvaltingsverksemdene, og løyvingar som gjør det mulig å drive tele, post og jernbane til beste for folket.

RV vil gjeninnføre tidligare konsesjonslovgiving som sikra norske verksemdar mot oppkjøp frå utlandet, av di dette i dei aller fleste tilfella skjer for å få nedlagt brysame konkurrentar, hente ut maskinar, teknologi og møysommelig oppbygd kompetanse.

RV vil ha eit enkelt og progressivt skattesystem, med hovudvekt på direkte skattar. RV vil auke formueskatten og styrke likningsetaten. Innsatsen til etaten må rettast mot skattesyteriet til dei rike. Skattesystemet må utformast slik at det ikkje lønner seg å drive med finans- og eigeidomspekulasjon framfor å investere i nyttig produksjon og tenesteyting.

RVs viktigaste krav i den økonomiske politikken:

- Noreg må seie opp EØS-avtalen.
- Forsvar og bygg ut den offentlige sektoren.
- Seks timars normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon.
- Auka kontroll med kapitalen - nei til marknadsliberalismen.
- Sanering av kommunegjelda - auka overføringar til kommunesektoren.
- Kompetansegivande utdanning eller samfunnsnyttig arbeid til tarifføløn til arbeidslause.

- Nei til norsk imperialisme - nei til WTO-avtalen.
- Allsidig utbygging av industri og næringsliv. Styrk norsk sjølberging.
- Varsam og langsiktig utnytting av ikkje-fornybare naturressursar. Halvering av olje- og gassproduksjonen. Billig og rein vasskraft er eit viktig industripolitisk verkemiddel for å utvikle ein allsidig kraftkrevjande industri i Noreg. Dette må kombineras med strenge krav til ENØK-tiltak, miljøinvesteringar og vidareforedling.
- RV går inn for høgare oljepris og avgifter på flybensin.
- Eit enkelt og progressivt skattesystem - styrk likningsetaten i kampen mot nullskattytarane.

5. Auka rettar for arbeidsfolk

Fagrørsla er arbeidarklassen si viktigaste form for organisering. RV stør ei sterk og uavhengig fagrørsla, ei sjølstendig fagrørsla utan partibinding. Kvinnene må spele ei sentral rolle innanfor fagrørsla, og krava frå kvinnene må vere krava frå heile fagrørsla. Kvinner tener dårlegare enn menn. Dei har ofte yrke med hardare arbeidspress. Kravet om 6-timars arbeidsdag med full lønnskompensasjon er eit viktig kvinnekrav, og eit krav for fagrørsla og arbeidarklassen. RV stør arbeid for meir einskap i arbeidarrørsla, og meir samarbeid mellom LO og fagforbunda utanfor LO.

Det er mange uløyste samfunnsoppgåver, og det er mange ledige arbeidsfolk. Men når profitten er drivkrafta, blir ikkje dette sett i samanheng. Det «svarar seg» for dei som sitt med makta å la folk gå arbeidslause. Dette er sløsing med dei viktigaste ressursane i samfunnet, og øydeleggande både for arbeidarklassen og for enkeltmenneska. For at dei arbeidslause skal bli ei kraft i kampen mot arbeidsløysa, må dei organisere seg. Saman med fagrørsla må dei slåst for verdige tilhøve og omfordeling av midlane i samfunnet, slik at alle kan komme i arbeid.

Borgarskapet, med NHO i spissen, prøver å skvise rettane arbeidsfolk har opparbeidd seg. Utholing av normalarbeidsdagen og lause tilsetjingstilhøve har auka i omfang dei siste åra. Alt dette for å få «større fleksibilitet». Mot dette må arbeidsfolk slåst mot utholing av arbeidsmiljølova og tariffavtalane, og krevje styrkt vern mot oppseiing. Leiinga i LO og DNA spelar på lag, og lammar mye av kampviljen i fagrørsla. Men kvinnene som nå er med i arbeidslivet i fullt monn, særleg i offentlig sektor, og ein ny og mindre lojal generasjon som veks fram, gjør det vanskeligare for DNA å halde kontrollen. Rørslar på tvers av fagorganisasjonar og andre organisasjonar oppstår. «Kvinner på tvers» er eit døme på dette. Kvinnelønn har blitt eit omgrep. Kravet om auka løn i dei kvinnedominerte yrka veks fram. Dette vil krevje brot med rammene for lønnsoppgjøra, og eit brot med moderasjonslina. Oppgåva til RV er å vere støttespelar for arbeidarklassen, og ta opp i seg det som skjer av opprør på grunnplanet.

RV arbeider for:

- Arbeid til alle. Opprett arbeidsplassar i offentlig sektor framfor tiltak. Opprett nye faste stillingar i staden for permanent overtid.
- Fagorganisasjonstilbod til alle arbeidslause.
- Varige trygdeordningar for langtidsarbeidslause. Vekk med 80-vekers-regelen.
- 6-timars normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon
- At pensjonsalderen blir endra frå 67 til 60 år. 55 år for skiftarbeidarar. Rett til alderspensjon frå 60 år - 30 års oppteningstid for fulle pensjonsrettar.
- Tariff- og lovfesta minstelønn på 90% av gjennomsnittlig industriarbeidarløn. Ingen under lønnssteg 15.
- Å forsvare normalarbeidsdagen.

- Å forsvare arbeidsmiljølova - styrk oppseiingsvernet.
- strengare reglar ved kortvarige tilsetningar. Faste tilsetningar i staden for permanent overtid.
- lik lønn for likeverdig arbeid.
- å forsvare sjukelønnsordninga; Nei til gjeninnføring av karensdagar og reduserte sjukepengar.
- Utvida streikerett også ved lokale forhandlingar. Nei til tvungen lønsnemnd.
- Å få vekk prestasjonslønnssystem i stat og kommune. Nei til lokal lønnsfastsetjing.
- At krav om tariffavtale i samsvar med norske overeinskomstar skal ligge til grunn for offentlige fastpristilbod og oppdrag.
- Å oppløyse NIS (Norsk Internasjonalt Skipsregister). NIS er ein hån mot rettane til sjøfolket.
- Kraftig lønnsauke i dei kvinnedominerte yrka.
- Rett til full arbeidsløysetrygd kombinert med stipendordningar for arbeids-lause som vil satse på studie eller annan skolegang innanfor ordinært skoleverk.

6. Stønad til samiske rettar

Etter at dagens grenser på Nordkalotten blei trekte opp av kolonimaktene, er samane spreidde i fire ulike statar. Innanfor dei eksisterande statane står samefolkets kamp om retten til å trygge og utvikle sitt eige språk, kultur og næringsliv. Dei samiske områda på heile Nordkalotten inneheld store naturrikdommar som borgarskapet og monopolkapitalen ønskjer seg kontroll over. Dei internasjonale kapitalkreftene driv eit utstrekt kappløp om å få kontroll over ressursane og landområda i Barentsregionen og i dei samiske områda.

Målet deira er å frårøve befolkninga sine tradisjonelle rettar både til områda og ressursane. Samefolket har derfor felles interesser med den norske arbeiderklassen i å kjempe mot desse kraftene. Raud Valallianse stør derfor den samiske, norske og kvenske befolkningas kamp mot monopolkapitalens inntreden i desse områda.

Den samiske, norske og kvenske fiskaren, småbrukaren, utmarksutøvaren, reindriftsutøvaren osv. får undergrave sitt livsgrunnlag av den same kapitalistklassen. Sjøl om det samiske folket er utsett for nasjonal undertrykking, er det tent med å inngå ein fast allianse for å styrte borgarskapets diktatur i Noreg. Det er ikkje arbeidsfolk i Noreg som undertrykker det samiske folket, sjøl om den norske herskarklassen gjennom systematisk spreing av rasisme, hets og norsk sjåvinisme, har greidd å så splid mellom desse tre folka. Ei sånn splitting tener bare borgarskapet og den internasjonale monopolkapitalen.

Det er bare gjennom sameretten at lokal kontroll over naturressursane kan oppnåas, men det hjelper ikkje å akseptere sameretten dersom EU og EØS' regelverk skal vere det overordna regelverket. EØS-reglane gjør det mulig med alle type inngrep i nærområda utan at lokalbefolkninga kan hindre uønskte inngrep. Alle dei samiske områda frå Sør-Varanger til Femunden må fritakas frå EØS-reglane. Ressursrettane skal vere kollektive rettar for lokalbefolkninga, som ikkje skal kunne seljas.

Samerettsutvalets forslag om utsettande vetorett til Sametinget, fører bare til at Sametinget kan utsette et inngrep i inntil 6 år. Sametinget må få full vetorett ved inngrep som Sametinget sjøl definerer som skadelig for samisk språk, kultur og næringsliv.

Den norske stat har et særlig ansvar for den sjøsamiske befolkninga. Dette er den gruppa av samisk befolkning som har blitt utsett for den sterkaste fornorskingsprosessen - og i størst grad har blitt frårøva sitt språk.

Sjøsamane må tilbyas samisk undervisning. Dette er eit statlig ansvar, og staten må sette kommunane og fylka i økonomisk stand til å gjennomføre dette med øyremerka midlar.

RV vil arbeide for:

- At Statskog i Finnmark, og myndigheita til Statskog overføres til Sametinget og Fylkestinget.
- At Sametinget må godkjennas som samane sitt høgste folkevalde organ, med Stortinget som einaste overordna organ.
- At Sametinget må få full vetorett ved inngrep som Sametinget sjøl definerer som skadelege for samisk språk, kultur og næringsliv.
- At Reindriftsadministrasjonen og forvaltinga av reindrifta blir lagde under Sametinget.
- At Samisk utviklingsfond blir tilført ekstra midlar frå andre næringsavtaler som omfattar samiske næringsutøvarar. Verkeområdet for Samisk Utviklingsfond må utvidas til å gjelde alle område der det bur samar.
- Respekt for samiske og lokale tradisjonar i naturforvaltinga.
- Sjøsamane må tilbyas samisk-undervisning. Det må leggas til rette for dette der dei bur.
- At Samerettsutvalets innstilling følgjas opp med å gi Sametinget reell medverknad på dei områda dei sjøl vedtar det.

Sjå elles kapitla om landbruk, fiske, utdanning, kultur og media, Antirasistisk Manifest og programmet til Samisk RV.

7. Stopp avfolkinga – for eit livskraftig distriktsnoreg

Distriktsnoreg - og særskilt Nord-Noreg - har i dag langt på veg halvkolonial status, som leverandør og produsent av råvarer for ein sentralisert finans- og industrikapital.

Malm, kraft, fisk og olje er i dag inngangsbilletten det norske borgarskapet har til EU, og er dermed grunnlaget for deira deltaking i den imperialistiske utviklinga. Verdistrømmen i Noreg går frå nord til sør, frå periferi til sentrum. Denne verdistrømmen må snuas. Verdiskapinga må haldas i distrikta som grunnlag for ein desentralisert busetnad.

Sterke lokalsamfunn der folk har kontroll over ressursane og verdiskapinga er den beste garantien mot miljørasering og sentralisering, og for eit demokrati der folk har makt over sitt eige liv. RV arbeider for eit sosialistisk samfunn bygd på forsvarlig forvaltning og bruk av ressursane. Eit slikt samfunn krev busetnad over heile landet og livskraftige lokalsamfunn. Denne målsetnaden vil vere ein hjørnestein i all samfunnsplanlegging. Det vil seie eit samfunn der kvinneperspektivet, med hovudvekt på omsorg og ansvar for menneske og natur, må gjennomsyre alt. Bare eit samfunn med livskraftige distrikt kan trygge ei forsvarlig ressursforvaltning og eit demokrati der folk har makt over sitt eige liv.

Avfolking og øydelegging av naturressursane

I dag veks skilnadene mellom by og land. Storbyane veks på kostnad av distrikta. Tettstadene blir styrkt og utkantane blir avfolka. På den eine sida blir distriktsnoreg tappa for store verdiar når det gjeld arbeidskraft og menneskelege ressursar. På den andre sida aukar dette presset på byane, og fører bl.a. til auka energibruk og forureining - stikk i strid med offisielle

målsetnader. Det politiske vanstyret breier seg, og det sosiale tryggingsnettet blir rasert. Resultatet er sosial naud, mistilpassing, aggresjon og auka vald.

EU-tilpassing basert på friare marknadskapitalisme har ført til eit enormt åtak på distriktsnøreg - og Nord-Nøreg særskilt. Gjennom mange år har det vore kjørt ein kampanje for å få kutta overføringane til jordbruket, bygd ned kystflåten, lagt ned og privatisert industrien og bygd ned velferda. Kort sagt - få rasert livsgrunnlaget for store deler av dei som bur i distrikta. Kystfolket har vore, og er sterkt truga av den langvarige rovdrifta på fiskeressursane som den norske og internasjonale trålarflåten står bak. Dette råkar Nord-Nøreg særleg hardt.

EØS-avtalen, norsk EU-medlemskap og tilpassing til GATT sine reglar for fri omsetnad av jordbruksprodukt, vil akselerere denne utviklinga. Derfor er det ein føresetnad for eit livskraftig distriktsnøreg at vi held oss utanfor EU og melder oss ut av EØS.

For å snu utviklinga og legge tilhøva til rette for at distrikta skal vere ei livsnerve i Nøreg i framtida òg, vil

RV arbeida for:

- At lokale ressursar skal danne grunnlag for arbeid og produksjon i den delen av landet ressursane finst.
- At kommunane og fylka igjen må få ein større del av verdiskapinga i samfunnet til offentlig velferd.
- At ein skal gjennomføre planane om strukturmiddel til Nord-Nøreg og truga industriområde på Austlandet som blei lova ved ein EU medlemskap - men som i sin heilskap skulle betalast av Nøreg sjøl.
- At nye statlige institusjonar og forvaltingsorgan blir plasserte utanfor dei store byane når ikkje viktige nasjonale interesser talar imot det.
- At samiske interesser må ivaretakast når statlig, fylkeskommunal og kommunal planlegging får verknad for samiske område.
- At all planlegging for distriktsnøreg må legge vekt på kvinneretta tiltak.
- At Nord-Nøregbanen skal byggast. Sametinget må godkjenne planane.
- Einingspris på gods og transport. Gjeninnfør transportstønad og konsesjon for samlast.
- Innfør transportplikt for samlastselskap.
- At ingen statlege arbeidsplassar skal nedleggast utan at det blir etablert alternativ.
- Forsvar av lokalsjukehus og sjukestover mot nedlegging.
- Utbygging av jordmortenesta.
- At fiskeriforsking og -forvaltning blir lagt til Nord-Nøreg.
- Statlig gjeldssanering. Statlege overføringar blir auka slik at staten dekkjer kostnadene til dei lovpålagde oppgåvene for kommunane og fylka.
- Nei til skolenedlegging. Forsvar skolen der folk bur.
- Nei til posthusnedlegging.

8. Eit økologisk og sterkt norsk landbruk

RV er for å styrke norsk landbruk og auke sjølforsyninga - for å sikre busetnaden i distrikta, trygge norsk sjølråderett og som ein lekk i å brødfø alle som bur på jorda. Landbruket må leggas om til forsvarlig produksjon med mindre bruk av kunstgjødsel, kraftfôr og antibiotika. Innanfor økologisk forsvarlege rammer bør dyrka areal og talet på bruk bli auka, og utmarka må utnyttast betre.

Kvart år blir mange bruk lagde ned. Stønads- og verneordningar for norsk landbruk blir svekka, og internasjonal landbrukskapital blir gitt friare spelrom. Konkurransen fører til gratisarbeid for kvinnene og til at kjemiske

middel blir nytta meir - med forgifting av menneske og natur som følgje over tid.

RV arbeider for

- Å stoppe nedbygginga av importvernet på matvarer. Nei til WTO og EU-tilpassing.
- Å stoppe nedskjeringane i overføringane til landbruket.
- At landbruksoverføringane over landbruksavtalen må vere for arbeidet bonden gjør, og ikkje gå til profitt for landbruksmonopol, maskinverksemdar og gjødselsmonopolet Norsk Hydro.
- At stønadsordningane bør fremme kombinasjonsdrift - landbruk i kombinasjon med andre næringar.
- At økologisk jordbruk, skogbruk og reindrift må bli oppmuntra gjennom særskilde stønadsordningar. Kjøttproduksjonen må i større grad bygge på lokale naturressursar og mindre kraftfôr.
- At Sametinget fastsett eit øvre reintal pr distrikt pr driftseining - ut frå bereevna til naturen.
- Å hindre sentralisering av meieri og slakteri - for å ta vare på arbeidsplassane i distrikta og redusere langtransporten.
- Å fjerne moms på norsk mat.

9. Oppbygging av fiskeressursane og kystfisket

Den fiskeripolitiske målsetnaden til RV er å trygge og bygge opp fiskeressursane, oppretthalde kystflåten som rygggrad i norsk fiskerinæring, betra fiskarane sine sosiale rettar og fiskeriarbeidarane sine arbeids- og lønns-tilhøve. Den viktigaste oppgåva i fiskeripolitikken framover er å trygge den nasjonale kontrollen over fiskeressursane, å bygge opp fiskestammene som er truga og trygge eit økologisk forsvarlig fangstnivå nå og i framtida. Makt over ressursane til kystfiskarane og folk som er avhengig av fisket, er ein føresetnad for ei økologisk forsvarlig forvaltning.

RV er for å satse på kystfisket og ei desentralisert vidareforedling på land i landsdelen det blir fiska utanfor. Desentralisert vidareforedling er særleg viktig for å oppretthalde og skape nye arbeidsplassar for kvinner, og dermed eit grunnlag for at lokalsamfunna kan overleve. Fiskerinæringa er saman med landbruket avgjørande for arbeidsplassar og busetnad i distrikta.

Storstilt miljømord

Kortsiktig profittjakt har ført til rovdrift på fiskeressursane. Nedfisking av fleire fiskeslag i periodar har vore eit av resultata. I mange fjordar er stamfisken blitt utfiska av botnskrapande reiskap, og livsvilkåra for fisken øydelagde. Uopprettelige skadar i det økologiske systemet er resultatet. Styresmaktene - med regjeringar av skiftande politisk farge - er ansvarlige for dette miljødrapet gjennom bl.a. å tillateorstilt trålfiske, for store fangstkvotar og manglande kontroll. På denne måten blir òg grunnlaget for kystfisket og busetnaden på store delar av kysten medvite rive vekk.

Den aukande kapitaliseringa av fisket er eit blindspor, og eit av de største hindra for å legge opp til ein økologisk forsvarlig fiskeripolitikk. Utbygginga av ein fabrikktrålarflåte er det verste utslaget av denne utviklinga.

Interessene til vanlege folk står i sterk motstrid til kapitalen sine ønske om stor kortsiktig profitt. Det trengst omfattande kontrolltiltak og sterk regulering av havfiskeflåten.

Det største trugsmålet mot økologisk forsvarlig fiske ligg i ein EU-medlemskap. Råderetten over fiskeressursane vil da bli overført til EU, og det avgjørande høvet til nasjonal kontroll og regulering blir fjerna.

RV arbeider for:

- Full nasjonal kontroll over fiskeressursane.
- Ei utviding til 250 mil økonomisk sone i samarbeid med Canada, Grønland, Færøyane, Island og Russland - for å tette att «smutthol» mellom dei økonomiske sonene.
- Internasjonale avtalar med basis i samarbeid med kyststatane for å stoppe rovfisket.
- Å stoppe alt fiske i vernesona rundt Svalbard for å verne oppvekstområda for fisk.
- At Nord-Noreg må få forvaltningsansvaret for ressursane i nord.
- At utviklinga i retning av å rive opp allemannsretten til havet må stoppas og snuas.
- Omsettelege fiskekvotar må avvisas. Fritt fiske med passive reiskapar.
- At konsesjons- og kvoteordningar må fordelas etter distrikt, og konsesjonar må ikkje følgje båtar ved sal ut av distriktet.
- At fabrikkflåten må hoggas opp - all vidareforedling på land.
- Ein reduksjon i trålarflåten og streng regulering av trålfisket. Alt fiske med trål og ringnot utanfor 12-milssona. Auka maskevidde for trål og snurrevad i norsk økonomisk sone. Noreg må krevje at Russland innfører dei same reguleringane i sin del av Barentshavet.
- Større samisk representasjon i Reguleringsrådet.
- Å stoppe raseringa av fisket i fjordane. Fjordfiskarane må sikras eksklusiv rett til torskefisket frå Tysfjord og nordover. Ei eiga samisk fiskerisone blir inkludert i ei slik ordning.
- Konsesjonskrav til all fiskeoppdrett. Lokal tilknytning for å få konsesjon. Næringssvake område og kvinner må prioriteras ved tildeling av konsesjon.
- Å flytte Statens Fiskarbank og Fiskeridirektoratet til Nord-Noreg.
- Stopp av raseringa av fisket i fjorden. Fjordfiskarane må sikras eksklusiv rett til fisket (unntatt sild) frå Tysfjord og sørover. Dette kan gjennomførast ved eiga fiskerisone administrert av Sametinget. Råfisklova må gjeninnførast med avgrensing av transitt og eksport av råvarer ut av landet.
- At allemannsretten blir styrkt for kystfolket.
- At reguleringa av fisk blir retta inn mot havfiskeflåten.
- Oppbygging av fiskemottaksanlegg i kyst- og fjordområda med full finansiering.
- Fritt fiske med passive reiskapar. Garantilottordninga må også gjelde båtar under 7 meter.

10. For full kvinnefrigjøring

RVs langsiktige mål er eit samfunn fritt for alle former for kvinneundertrykking. Dette vil krevje eit totalt brot med det kapitalistiske systemet.

Innanfor samfunnssystemet vi har i dag, går RV inn for reformer som styrker kvinnene si stilling både økonomisk og ideologisk, og imot alle endringar som kan undergrave dei rettane kvinner har oppnådd. Vi har i dei siste åra opplevd ein ideologisk og politisk offensiv mot kvinnene. Dette syner seg bl.a. ved:

- auka fokusering på kvinner som kjønnsobjekt - f.eks. H&M-reklamane og topplausbarar.
- hets mot barnehagar, og vektlegging på kor viktig det er at kvinna er heime mens barna er små.
- at dei første innstrammingane overfor aleinemødrer er gjennomførte.

Utvikling av rettane og jobbøva for kvinner er avhengig av at velferdsstaten oppretthaldast. Velferdsstaten har vore og vil vere viktig for at kvinner skal kunne ha ein jobb og høve til å forsørge seg sjøle. Velferdsstaten gir også mange arbeidsplassar til kvinner.

Ei nedbygging av velferdsstaten vil råke kvinnene særlig hardt, sidan det er kvinnene som gjør mesteparten av omsorgsarbeidet. Dårlige offentlige tilbod vil føre til meir ubetalt omsorgsarbeid i heimen. Det vil også auke arbeidspresset i omsorgsyrka. Det vil bli arbeidarklassen som råkas av dette. Dei med god økonomi kan kjøpe seg private løysingar.

Auka økonomisk stønad til aleineforsørgjarar er eit særlig prioritert krav. Aleineforsørgjarar er ei av gruppene i dagens samfunn med dårlegast levekår.

Opp med kvinnelønna!

Lønna i kvinneedominerte yrke ligg langt under lønna i mannsdominerte yrke. Sjøl innanfor grupper som kan samanliknas i offentlig sektor er det store skilnader på manns- og kvinnelønn. Og når menn og kvinner er innanfor same yrkesgruppa, tener menn best. Presset for aukande bruk av deltidsarbeid og lause arbeidstilhøve, svekking av normalarbeidsdagen og faglige rettar, råkar kvinner spesielt.

6-timars normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon

6-timars normalarbeidsdag opnar for eit kvardagsliv der kvinner kan kombinere heiltidsjobb, ansvar for hus- og omsorgsarbeid og i tillegg få tid til ei meningsfylt fritid. Nesten halvparten av alle utearbeidande kvinner jobbar deltid, og mange har ulaglig arbeidstid for å få kvardagslivet sitt til å henge i hop.

6-timarsdagen vil seie:

- At fleire kvinner vil jobbe heiltid.
- At kvinner som held fram med å jobbe deltid vil få ei kraftig heving av lønna si.
- Eit styrkt forsvar av normalarbeidsdagen, av di ein innfører ei arbeidstidsordning som kvinner òg er tente med.
- Ei radikal betring av kvinner sine høve til økonomisk sjølstende.
- 100.000 nye arbeidsplassar i Noreg.
- Færre utslitne og uføretrygda.
- Ei radikal betring av kvardagslivet for alle.

Forsvar retten til sjølvald abort!

Abortlova er samfunnet si tillitserklæring til at kvinnene sjøle klarar å ta vanskelige val. RV vil gå imot alle forsøk på åtak på abortlova og kvinner sin sjølråderett. I dag må kvinnene møte for nemnd mellom 12. og 18. svangerskapsveke. RV er for utviding av retten til sjølvald abort til 18 veker.

RV meiner det er rett å ha ei restriktiv haldning til medisinsk bruk av bioteknologi. Vi er også imot det kvinnesynet det er eit uttrykk for, at barnløyse blir sett på som ein sjukdom. Dette inneber at RV er imot at det skal opnas for eggdonasjon og forskning på befrukta egg. RV meiner det skal vere forbode å ta patent på menneskelige organ, vev og kroppsceller. Dei høva som medisinsk bruk av bioteknologi opnar for, må ikkje nyttas som eit argument for å endre den gjeldande abortlova.

Den abortfiendtelege organisasjonen Alternativ til abort i Noreg (AAN) har i dag kontor på fleire sjukehus der de driv rådgivinga si. AAN får millionar i statsstøtte. AAN må bort frå norsk helsevesen. RV er mot offentlig støtte til AAN.

RV er for å styrke abortførebyggjande arbeid ved å styrke skolehelsetenesta. Helsesøstertenesta må styrkas i grunnskolen og i vidaregåande skole. Seksualopplysning og bøllekursmetodikk for å styrke sjøtilliten og lære å sette egne grenser må inn i skoleplanane. RV er for gratis prevensjonsmiddel og for statlig støtte til organisasjonar som driv seksualopplysning.

Barnefødselar og fødselspermisjonar må ikkje bli argument for å presse kvinnene ut av arbeidslivet. Den beste måten å hindre dette på, er at menn tar ein større del av fødselspermisjonane.

Stopp seksualisert undertrykking og vald!

Den seksualiserte undertrykkinga har blitt verre dei siste åra. Reklamen si framstilling av kvinner sprenger nye grenser, medan massasjeinstitutt, topplausbarar og telesex florerer. Dette kjem i tillegg til pornografien, og stadfester framstillinga av kvinner som ei vare der bare kroppen tel.

Denne delen av kvinneundertrykkinga skaper eit forkvakla tilhøve mellom kjønna. Den seksualiserte valden - kvinnemishandlinga og valdtektene - skjer i all hovudsak i heimen eller av kjente. Det er viktig å gi kvinner høve til å bryte ut av undertrykkande forhold. Redsla for valdtekt legg sterke band på livsførsla og fridomskjensla til kvinnene. Tilhøva mellom kjønna blir også påverka av denne ufridommen. Kampen mot den seksualiserte undertrykkinga må også vere mennenes ansvar. Menn må ta ansvar for å endre dei dårlige sidene ved mansrolla.

RV arbeider for:

- Å få bort massasjeinstitutt og topplausbarar.
- Eitt års svangerskapspermisjon med full lønn og opptening av feriepengar og pensjonspoeng. Faren får sjølstendig rett til opptening av fødselspengar.
- Å fjerne dagligvarepornografien.
- Statlig stønad til krisesentra.
- At kvinnelønna skal komme opp på same nivå som lønna i mannsdominerte yrke. På den måten blir det lettare for kvinner å forsørgja seg sjøle. Økonomiske argument for ulik arbeidsdeling i heimen vil dermed falle bort. Det er ikkje lenger «naturlig» kven det er som er hovudforsørgjaren.
- At kvinnediskriminerande reglar for opparbeiding av pensjon og trygderettar blir endra.
- At vi skal nytte våre kommune-, fylkes- og stortingsrepresentantar til å føreslå og støt at 6-timars arbeidsdag blir innført som prøveprosjekt i heile landet.
- At fagforeningar og kvinnerørsla heile tida skal sette 6-timarsdagen på dagsordenen.
- Tariffesta og lovsett 6-timars normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon for alle.
- Offentlig prevensjonsrettleggning og gratis prevensjon til alle.
- Full barnehagedekking, med gode offentlege barnehagar og fritidsheimar. Prinsipielt meiner RV at barnehagar og fritidsheimar skal vere gratis, fram til det arbeider vi for reduserte takstar.
- At nedlegginga av babyavdelingar og småbarnsplassar i barnehagane stansas. Det må igjen bli bygd barnehagar med babyavdelingar.
- Nei til behovsprøving av barnetrygda
- Eit forsvar av dagens abortlov.
- Ei kraftig auke av løna i kvinnedominerte yrke.
- Lik lønn for likeverdige arbeid på tvers av yrkesgrensene.
- Juridisk sjølstende for innvandrar kvinner. Ingen utkastningar grunna skilsmål.
- Heve nivået på overgangsstønaden for eineforsørgjarar.
- Utvide støtteperioden for overgangsstønad.
- AAN ut av norsk helsevesen; småbarnsplassare midlar til AAN.

11. Mot all rasisme – for eit fleirkulturelt samfunn

RVs langsiktige mål er eit fleirkulturelt samfunn utan rasisme og nasjonal undertrykking, med opne grenser og demokratiske rettार for alle folkegrupper.

Statlig rasisme, auka valdsrasisme og legalisering av kvardagsrasisme

Rasisme er eit resultat av og eit undertrykkingsreiskap for å oppretthalde, stabilisere og styrke eksisterande maktforhold og samfunnsorden. I dag er rasismen eit middel til å oppretthalde kapitalismen og imperialismen som eit økonomisk verdssystem, eit system som er bygd på undertrykking og utbytting av folk i den 3. verda.

Rasismen er i praksis blitt offisiell politikk både nasjonalt og internasjonalt gjennom lover, reglar, sosiale og politiske strukturar, og gjennom internasjonale monopol og institusjonar sitt forhold til den 3. verda.

Noreg er i dag i praksis stengd for folk frå den 3. verda og frå Sør- og Aust-Europa, både for flyktingar og normal arbeidsinnvandring. Mest ingen av dei som søker får innvilga politisk asyl. Brutaliteten og rasismen i flyktingpolitikken kan samanliknas med utestenginga av jødar frå Noreg og andre land i Europa før 2. verdskrigen. Gjennom manglande morsmåls- og norsk-opplæring for utlendingar gjør staten òg sitt til at innvandrarar og flyktingar blir andrerangs borgarar.

EØS-avtalen og tilpassinga til EU forsterkar den statlige rasismen. Grensene rundt EU blir stengde, og flyktingpolitikken blir harmonisert. Mens det er fri arbeidsvandring innanfor EØS-området, har ikkje folk frå den 3. verda som alt er busette i eit EØS-land, dei same rettane. Dei blir andrerangs borgarar.

Folk frå den 3. verda blir diskriminerte på bustad- og arbeidsmarknaden. Dei får dei dårligast betalte jobbane og dei dårligaste bustadene. Nye rasistiske og fascistiske grupper og parti har vakse opp i Europa dei siste åra, i Noreg òg. Rasistisk vald og trakassering har auka sterkt, og rasistisk propaganda er etterkvart blitt meir open og godtakande. Politiet legg til sides dei fleste meldingane og bagatelliserer rasistiske handlingar som «gutestrekar».

Den statlege rasismen er med på å legalisere all anna form for rasisme. Styresmaktene nyttar den motstanden og valden som dei sjøle har skapt mot innvandrarar og flyktingar som grunngeving for ytterligere innstrammingar i den statlige flyktinge- og innvandringspolitikken. Opp mot dette står at mange lokalsamfunn har tatt vel imot innvandrarar, gitt asylsøkjjarar kyrkjeasyl, og skjult dei for makthavarane. RV stør slike former for sivil ulydnad.

RV arbeider for:

- At Noreg må opne grensene for vanlig innvandring. Innvandringsstoppen må opphevas. Same reglar som i dag gjeld for borgarar i EØS-land, må gjelde for alle.
- At alle skal ha rett til å komme til Noreg for å legge fram søknad om asyl eller opphald på humanitært grunnlag. Nei til visum som innvandringspolitisk verkemiddel og kontrolltiltak for å stoppe utlendingar før dei når norskegrensa.
- At alle som kjem til Noreg skal ha krav på rettstryggleik. Nei til bruk av tvangsmiddel som ransaking, beslag, pågriping, varetekt og deportasjonar utan rettssak. Asylfengsla må bort.
- At Noreg skal godkjenne eit utvida flyktingomgrep som også omfattar økonomiske, økologiske og religiøse flyktingar, og dei som blir forfølgde på nasjonalt grunnlag eller p.g.a. «etnisk reinsing».
- At alle som bur i landet skal ha rett til å bli sameinte med familien sin.
- Røysterrett for innvandrarar også ved stortingsval, etter same reglar som ved kommune- og fylkestingsval.
- At ved skilsmål skal utanlandske ektefellar automatisk få innvilga

opphaldsløyve.

- Norskundervisning til alle vaksne innvandrarak og flyktingar, opp til grunnskolenivå.
- Auka morsmålsundervisning i skolen. Ein føresetnad for det er at innvandrarak blir kvoterte inn på lærarutdanninga.
- At undervisning på morsmålet skal vere ein rett for alle.
- At innvandrarkvinnene si stilling blir styrkt i det norske samfunnet.
- At innvandrarak sine kulturelle identitet blir styrkt.
- At religionsfridom skal seie lik rett og høve til religionsutøving - opphev statskyrkja og kristen føremålsparagraf i barnehagar og skolar. Religionsfaget blir erstatta med eit felles livssyns- og haldningsfag.
- At rasismeparagrafen (paragraf 135 A) blir handheva. Lova må betras for å råke rasistiske handlingar og propaganda.
- Tilrettelegging av arbeid og yrkesopplæring for innvandrarak.
- At menneske på flukt skal få politisk asyl i Noreg. Respekter FN's asylrett-reglar.
- Å auke mottaket av kvoteflyktingar til minst 5000 pr. år.
- Opphaldsløyve til alle som har vore meir enn 15 månader i landet.
- At dei som har barn i Noreg skal få behalde eller få opphaldsløyve også ved skilsmål/samlivsbrot.
- At asylsøklarar ikkje skal vere på asylmottak i meir enn 6 mnd. Dei må busettas sjøl om det ikkje er gjort vedtak om opphald.

(Sjå elles *Antirasistisk manifest*)

12. Velferd

Dei offentlige velferdsordningane er under åtak. RV meiner at alle skal sikras velferd («universalitets-prinsippet»), at velferdsordningane skal streve etter større likskap, at stønad skal vere grunna på rettar og ikkje nådegåver, at utgiftene skal finansieras av samfunnet over skattesetelen - og at det er eit nasjonalt ansvar at standarden på ytingane held ein viss kvalitet.

Det er mange døme på at desse prinsippa ikkje er gjennomførte i praksis i Noreg. Men det nye nå er at prinsippa systematisk blir utfordra. «Tilslagsgrad» («treffsikkerheit»), «arbeidslinje», «privatisering», «frivillig ansvar», «valfridom», «nødvendig innsparing» osv. er honnrord som blir nytta for det ideologiske føremålet å bryte ned forsvaret av velferdsstaten.

Dei seinare åra har stadig fleire av velferdsoppgåvene blitt overførte til kommunane utan at kommunane har fått tilsvarende auke i statlige overføringar. Dette har vore ein bevisst strategi frå makthavarane, og har ført til store nedskjeringar i velferdstilbodet. Under dekke av frasar om auka lokaldemokrati har kommunepolitikarane fått oppgåva å forvalte nedskjeringane. Folks rettar og behov blir underordna budsjettbalansen. Dette har gitt store ulikskapar i velferdstilboda til kommunane.

Mistilhøvet mellom nye oppgåver og manglande ressursar har i dei fattigaste kommunane og i mange byar ført til uverdige pleie- og omsorgstilbod. Skolar og barnehagar leggas ned. Manglande ressursar blir så møtte med krav om større privat innsats. Når det offentlige sviktar, må omsorgsoppgåvene løysas privat i familien. Her er det så godt som alltid kvinnene som må overta oppgåvene. Slik blir den velferdspolitikken styresmaktene nå fører, svært kvinnefiendtlig. Institusjonsomsorga blir bygd ned, men den billigare heimebaserte omsorga skal ta større oppgåver. Det er sjølsagt bra om pleietrengande kan få leve lengre i eigen heim, men dette må ikkje gå utover dei som treng pleie mest.

RV vil at det skal opprettas eit rettferdsombod som skal hjelpe menneske som ikkje når fram i forhold til hjelpeapparatet, styrke rettstryggleiken og synleggjøre manglar ved det sosiale «tryggingsnettet».

RV vil kjempe mot desse åtaka, og halde fram med kampen for å utvikle offentlig sektor ved å kjempe for:

- Universelle ordningar som gjeld alle, det gjeld barnetrygd til alle opp til 18 år, generell bustadsubsidiering, og at normer for hjelp til livsopphald og minstesatsar for trygder blir jamstelte. Trygdene må fange opp alle som treng underhald over lengre tid.
- At Folketrygda blir oppretthalden som ei offentlig, skattebasert pensjonsordning der verknadene av tidligare yrkesinntekt er avgrensa. RV avviser framlegg om livslang opptening, vil arbeide for fleire tilleggspoeng for dei som er fødde funksjonshemma, har hatt omsorg for funksjonshemma osv.
- Kraftig auke av minstepensjonane.
- At alle vaksne skal sjåas på som økonomisk sjølstendige personar. Forsørgarplikta blir avgrensa til eigne mindreårige barn.
- Lovfesta rett til akutt- og langvarig hjelp for alle som treng det. Ingen må stå lengre enn 2 månader på venteliste.
- Øyremerkte statlige overføringar til fylke og fylkeskommunar som dekker alle utgifter for personar som treng mye hjelp, tilsyn og opplæring.
- At alle skal sikras omsorg i eigen heim eller på alders-/sjukeheim dersom dei treng det.
- At eigendelar på naudsynte helsetenester og praktisk hjelp i kvardagen blir fjerna.
- Statlig normering av satsane for sosialstønad. Full statlig refusjon av sosialutgiftene.
- Nye føresegner til lov om sosiale tenester, så folk ikkje må selje vanlig bustad, personbil og andre vanlige eignelutar.
- At tannhelse må inn i Folketrygdas refusjonssystem
- At staten skal trygge like helse- og velferdstilbod same kor ein bur. Lokal-sjukehusa må haldas oppe.
- At regionsjukehusa skal vere i statlig eige.
- At helse- og sosialvesenet i samiske område skal bygge på samisk språk og kultur. Obligatorisk opplæring av helsearbeidarar i desse områda.
- At offentlige tilbod skal gi reell valfridom når det gjeld buformer. Døgnteneste i heimebasert omsorg må utbyggas. Brukarstyrt personlig assistanse må bli ein lovfesta rett, og bufellesskap med andre hjelpeavhengige må bare vere aktuelt for dei som ønsker det sjøle.
- Språkopplæring, tolking og andre tiltak som kan bidra til at alle får eit reelt høve til medavgjersle i saker som gjeld dei sjøle.
- At avlastingstilbod for familiar med stort omsorgsansvar blir bygde ut, slik at pårørande får naudsynlig fritid, og hjelpeavhengige blir mindre avhengige av familien.
- Offentlig stønad til brukarstyrte krisesenter og sjølhjelpsgrupper.
- Utbygging av støttesenter for incestoffer - etter kva som trengs.
- Å skaffe informert samtykke også frå grupper som har kommunikasjonsvanskar.
- Barnetrygd for alle barn til fylte 18 år. RV er mot behovsprøving.
- Sterk satsing på barnevernet slik at saksførebuinga går raskt, at rettstryggleiken blir ivaretatt og at ein framfor alt finn fram til dei løysingane som er best for barna.
- Auka mannskapsnormer på sjukeheimane
- Lovfesta og lik rett til pleie og omsorg same kor ein bur i landet.
- At staten skal overta det økonomiske ansvaret for eldreomsorga.
- Oppretting av eldreombod.
- Innføring av omsorgslønn på vanlige kommunale tilsettingsvilkår

13. Ei politikk for funksjonshemma

Dei funksjonshemma er ei stor gruppe menneske som blir undertrykt av kapitalkreftene. Dei har òg store problem på arbeidsmarknaden og elles i livet. Både i Noreg og i andre land blir krava til dei funksjonshemma ofte ignorerte. I regelverket til EU er det for eksempel lov å diskriminere dei!

Etter RV sitt syn må samfunnet ta omsyn til dei funksjonshemma og deira særreigne behov. Sosialisme er naudsynt for å få til dette.

RV arbeider for:

At alle funksjonshemma under 60 år som bur på sjukeheim eller i foreldreheim skal få tilbod om sjølstendig buform umiddelbart.

- Funksjonshemma som ikkje treng vere på sjukeheim, må få eit anna og betre tilbod.
- Betre og fleire skolar, jobb og fritidstilbod som gir høgre kvalitet på livet.
- Auka formidling av kunnskapar om psykiske sjukdommar og funksjonshemmingar til arbeidsgivarar. Dette gjeld òg for dei verna foretaka som bl.a. har funksjonshemma som arbeidstakarar.
- Stopp den negative fokuseringa på effektivitet - den går på helsa laus i arbeidslivet! Det trengs eit betre system for organiseringa av arbeidstida, arbeidsoppgåvene og arbeidsutfordringane.
- Statlig fullfinansiering og formidling av individuelle tekniske tiltak som kompenserer for funksjonshemming.

14. Skole og utdanning

A) Førskole

Alle førskolebarn har rett til eit godt pedagogisk barnehagetilbod. Utvikling og drift av barnehagar og skolefritidsheimar skal vere eit offentlig ansvar på lik linje med gratis skole.

RV vil arbeide for:

- Gratis barnehagar og skolefritidsheimar til alle barn.
- Nei til kristen formålsparagraf.
- Barnehagar skal omfatte barn i alderen 0 - 7 år.
- Tilfredsstillande areal- og mannskapsnormer.

B) Grunnskole

Skolen si oppgåve i samfunnet, også under kapitalismen, er å sørge for at den herskande klassen får arbeidskrafta som trengs - og å reprodusere samfunnsmenneske i vid forstand.

Etter krigen har den herskande klassen trengt stadig meir utdanna arbeidskraft, og saman med arbeidarklassens kamp for lik rett til utdanning for alle, har det blitt 9-årig grunnskole, eller einskapsskolen.

RV meiner at det er viktig å slå ring rundt einskapsskolen og forsvare han på det sterkaste. Einskapsskolen er ein viktig del av grunnskolen. Det handlar om at alle barn og ungdommar har rett til utdanning, same kor i landet dei bur, same kor mykje foreldra tener, uavhengig av kjønn og nasjonalitet eller kva skole og klasse dei går i. Det vil seie at staten må ta ansvaret for utdanninga. Det vil seie nei til den stadige delegeringa av «ansvar» for skole nedover i systemet. Det vil seie at all skolegang og alle studium må vere gratis. Det vil seie nei til alle former for skolepengar. Auka delegering frå staten si side blir ei ansvarsfråskriving, og ho aukar skilnadene mellom skolane sterkt, og trugar med det den like retten til utdanning.

Samisk språk og kultur er framleis undertrykt i norsk skole. Norske barn må få kjennskap til samisk historie, levemåte og kultur. Samiske skolar må leggas under Sametinget, med rett til eigne fagplanar. Utdanning med lønn på alle samiske studium inntil ein har så mange ein treng. Full statlig finansiering av lærebøker på samisk i alle fag i grunnskolen, og for alle fag som blir underviste i på dei samiske vidaregåande skolane. Lærebøkene for grunnskolen må komme på nord-, lule- og sørsamisk. Barnehagane og grunnskolen må leggas opp slik at alle samiske barn (same kor dei bur) og alle som bur i forvaltingsområdet for samelova sine språkreglar blir aktivt tospråklige.

Staten er villig til å utdanne mange unge til arbeidsløyse, særskilt elevar med andre morsmål enn norsk. Derfor må det inn i ei føresegn at elevar med minoritetsspråk skal ha opplæring i morsmålet sitt. Alle undersøkingar viser at jo betre du kan morsmålet ditt, di betre lærer du norsk. RV går inn for tokulturelle klassar med to lærarar, ein med norsk og ein med eit minoritetsspråk som morsmål. RV ønskjer å kvotere inn innvandrarak på lærarhøgskolane. For å få til ei betre forståing mellom gruppene, og betre kunne motverke rasisme, mobbing og vald i skolen, går RV inn for å erstatte kristendom og alternativt livssyn med eit sams haldnings-/livssynsfag.

Talet på godkjende private grunnskolar med 85 % statsrefusjon har auka sterkt de siste åra, og i framtida vil ein eventuell EU-medlemskap kunne føre til enda sterkare oppblomstring av private skolar i Noreg. Det er på grunn av den frie etableringsretten. Det fins nok av velstående foreldre som er villige til å betale for skolegangen til barna. Ein utarma og teknologisk akterutsegla offentlig skole forsterkar dette. Resultatet blir private eliteskolar for dei som har god råd. RV er mot statsrefusjon til slike private skolar.

Den teknologiske utviklinga vil føre til at alle menneske om ti år vil nytte elektronisk post og kunnskapsbasar på jobben sin, i organisasjonane mm. Det vil seie at staten så snøgt som råd må lære opp alle elevane i dette. RV krev at staten skal betale for PCar i kvart klasserom, barnehage, universitetsavdeling og høgskole, både installasjonar og teljarsteg. Gratis bruk av Uninett og Internett! Dersom ikkje alle elevane får opplæring, blir kunnskapen bare for dei mest velstående familiane og skolane, og gutar meir enn jenter.

RV slåst ikkje bare for å forsvare alle sin like rett til utdanning. RV vil også ha eit endra verdigrunnlag i skolen. RV vil ha vekk den kristne føremålsparagrafen fordi han er udemokratisk. RV går inn for ein skole der elevane er forskarar i staden for reproducentar. Det vil seie vekk med karakterar på alle nivå. Andre vurderingsformer må utviklas. Bare karakterar er ueigna som vurderingsform, av di ein får eit skolesystem der barn og unge lærer å reproducere kunnskap i staden for å lære reelt.

Elevane skal få styrkt sjøltilliten sin, ikkje svekka han. Alle skal ha rett til å lære å lese og skrive sitt eige morsmål, og snakke sin eigen dialekt. Jenter skal ikkje haldas nede i skolesystemet, men jenter og gutar skal få like høve til å vekse og velje framtida si ut frå interesser, og ikkje ut frå kjønnsroller. Historia og kulturen til arbeidarklassen og kvinnene skal prege skolen. Perspektivet på undervisninga skal vere undersøkingar, kritikk og opprør, solidaritet og handling. Dette er det ikkje mulig å få til fullt ut under kapitalismen, men det går an å slåst langs slike liner. «Solskinn og brød og ånd, eies av alle!»

Skolen må aktivt fremme antiimperialistiske og antirasistiske haldningar, og ein sams identitet med menneska over heile kloten. Dette står i motstrid til EUs skoleplanar, som går ut på at det først og fremst er Europa-historia som skal fremmas i undervisninga, på kostnad av verdshistoria og historia til det einskilde land.

RV vil arbeide for:

- Alle sin rett til å lære og skrive på sitt eige morsmål.
- Forsvar av einskapsskolen, skolen må vere gratis.
- Skolen er elevane sin arbeidsplass. Minstestandard for areal og luft må innførast for å sikre arbeidsmiljøet.
- Maksimum 20 elevar i kvar klasse i grunnskolen og på teoretiske studieretningar i den vidaregåande skolen, og 12 elevar på yrkesfaglig studieretning.
- At staten skal bygge nok skolar til Læreplanen av 1997. Forsvar at skolane skal ha maksimalt 450 elevar.
- Forsvar av retten til tilpassa opplæring til alle som treng det.
- Statlig refusjon av all spesialundervisning.
- Dataopplæring for alle. PCar i alle klasserom. Gratis tilknytting til Uninett.
- Nei til statsrefusjon til private skolar.
- Auka øyremerkte midlar frå stat til kommune når det gjeld grunnskolane.
- Forsvar av mønsterplanen av 1987 (M87).
- At nynorskelevane skal ha rett til å få lærebøker på nynorsk.

Reform -97

M.a. for å tømme barnehagane for barn og på den måten «skaffe fleire plassar», og for å gjøre det norske skolesystemet meir likt det som er vanlig i fleire europeiske land, har styresmaktene avgjort at skolegangen skal vere 10-årig ved å ta inn 6-åringane i skolen. RV meiner at 6-åringane skal vere i barnehagen. Men nå gjeld kampen å skaffe plass til dei nye elevane, og skaffe bøker og utstyr til alle elevane i grunnskolen som får nye læreplanar frå 1997 (L97). Det blir ein strid å ta førskolepedagogikken i bruk i samsvar med planane. L97 vil i tillegg gjøre plassmangelen i grunnskolen større - sjøl med nybygginga i samband med reformen.

RV har heile tida gått imot Reform 97. Situasjonen hausten 1997 er at mange kommunar ikkje har eit forsvarlig tilbod til 6-åringane. Desse kommunane må få utsette reforma til skolen er klar. Elles vil RV arbeide for at grunnskolen blir sikra dei ressursane som trengs til å gjennomføre reformen.

RV krev:

- eigne klasserom til alle klasser
- eit forsvarlig inneklima
- gode leikeareal ute og inne, også for dei minste
- gratis skolefritidsordning med plass til leik, lekselesing og kvile for alle 6-9-åringar
- fleire tilsette pr barn i skolefritidsordninga - innhald med kvalitet
- etterutdanning for lærarane
- førskolelærarar og lærarar for 6-åringane skal ha same lønns- og arbeidsvilkår som dei andre lærarane på barnetrinnet
- trygge skoleveggar og skyssordningar
- oppretthald grendeskolane - nei til mammutskolar

Dårlege skolefritidsordningar legg omsorgsansvaret på kvinner. Dei blir pressa ut av jobb eller over i deltidstillingar. Ein dårligare skole rammar kvinner både som skoletilsette og mødrer. Styrking av skolen er ei betring av kvinnekvardagen.

RV arbeider for at elevane skal ha rett til fritak frå det nye kristendomsfaget.

C) Reform -94

Reform-94 har sia starten ført til ei kraftig nedskjering av skoletilbodet. Talet på skoleplassar er sterkt redusert, trass i alle dei fagre løfta om at dette skulle vere eit løft som ville gi alle mellom 16 og 19 år rett til 3-årig vidaregåande utdanning. Denne nedskjeringa har ramma mange grupper av elevar:

* Vaksne elevar (dvs dei over 19 år) har i realiteten mista mulighetene til vidaregåande utdanning. Dei stiller sist i køen, og konkurrerer om dei få ledige plassane som er att. Dette rammer spesielt kvinner, både fordi kvinner har større behov for utdanning i vaksen alder, og fordi det er spesielt stor mangel på elevplassar i dei tradisjonelle kvinneyrka.

* Dei elevane som av ulike årsakar ikkje klarar å gjennomføre skolen etter den opptrekte kursen og på den tilmålte tida, f.eks. elevar som vel feil linje ei 15-16 år gamle søker plass i vidaregåande skole.

Vidare har Reform -94 ført til ei klar forverring for de teorisvake elevane. Yrkesfaga ha fått eit mye sterkare innslag av teorifag på kostnad av yrkesfaga, og det er stor mangel på lærlingplassar. Dei få plassane som er til fordeling går til dei teoriflinke, mens dei andre elevane må nøye seg med fagopplæring i skolen, som er eit klårt dårligare tilbod. Dermed blir det skapt A- og B-lag, ikkje bare i skolen, men også i yrkeslivet etter endt skolegang.

Den vidaregåande skolen må bli den viktigaste eininga i vaksenopplæringstilbodet i dei kommande åra. Skolane må bli kompetanse- og ressursenter for næringslivet og offentlig sektor, bl.a. med kraftig satsing på IT-opplæring.

RV vil arbeide for:

- eit desentralisert skoletilbod, lik rett til utdanning uansett bustad.
- at omfanget av det vidaregåande skoletilbodet blir leia attende til det nivået vi hadde før Reform -94, omlag 420%.
- at også elevar over 18 år får lovfesta rett til vidaregåande utdanning.
- at alle på yrkesfaglig studieretning får lovfesta rett til lærlingplass. Offentlige verksemdar må påleggast å opprette nok lærlingplassar. Dersom det likevel ikkje er læreplassar til alle, må opplæringa i skolen strekke seg over like lang tid og med same økonomiske vilkår som lærekontrakt.
- at fagrettleiarar skal ha tid til rettleiing og lønnskompensasjon for arbeidet sitt med lærlingar.
- at lærlingar ikkje skal erstatte ordinært arbeid.
- at dei vidaregåande skolane utviklas til kompetansesenter for næringsliv og offentlig verksemd innafor sine fagområde.
- at maskinparken og undervisningsmidlane blir opprusta og oppdatert i tråd med utviklinga i samfunns- og næringsliv.
- at alt samarbeid mellom skole og næringsliv skjer ut frå samfunnsmessige behov og er underlagt offentlig kontroll.
- at den vidaregåande skolen blir vidareutvikla til det viktigaste vaksenopplæringstiltaket, bl.a. med sterk satsing på IT-opplæring.
- at den vidaregåande skolen skal gi eit godt tilbod til all ungdom, ikkje bare teoriflinke. Dette krev auka satsing på spesialpedagogikk og på alternative utdanningsmuligheter som gir reell kompetanse.
- at jenter blir kvoterte til fagopplæring i mannsdominerte yrke.
- at lærarane får høve til etter- og vidareutdanning. Studiepermisjon med full lønn.
- at opplæringsboka som ho er foreslått blir erstatta av ei bok som styrker samarbeidet mellom skole og læreverksemd. Inga opplæringsbok i allmennfag.
- at fremmedspråklige elevar får tilbod om morsmålsundervisning.
- at alt skolemateriell, skyss m.m er gratis.
- at elevar med innvandrarbakgrunn blir kvoterte til lærlingplassar i offentlig verksemd.

(Sjå også *Antirasistisk manifest.*)

D) Høgare utdanning

I første halvdel av 90-åra har Noreg opplevd ein utdanningseksplasjon. I 1995 er det 150.000 personar som tar høgare utdanning. Samtidig er krava for

å få tilgang til fag og fagnivå stadig blitt høgare. Denne utviklinga har både utdanningspolitiske og strukturelle årsakar. Mange unge vel i dag høgare utdanning av di det ikkje finst noko alternativ. Arbeidsmarknaden er stram, og det er vanskelig for unge utan arbeidserfaring å skaffe seg arbeid. Teoretisk kunnskap blir inngangsporten til fleire og fleire yrke, noe som fører til at annan kunnskap/erfaring blir nedvurdert. Dette er ei utvikling som er negativ, og som skaper problem for mange som ikkje ønskjer ei teoretisk utdanning.

Likevel meiner RV at utdanning har verdi i seg sjøl. Kunnskap er kjelde til makt, og tilgang til kunnskapen og kunnskapsutviklinga er viktig for å kunne utnytte og påverke det samfunnet vi lever i. Lik rett til utdanning er derfor ein av føresetnadene for eit demokratisk samfunn. Vi ser i dag ei skeiv rekruttering til høgare utdanning både når det gjeld kjønn, klasse og geografi. For RV er det ikkje eit mål i seg sjøl at alle skal ta høgare utdanning, men retten til å velje skal vere lik for alle.

RV vil derfor slåst for:

- Opning av alle høgare læringsinstitusjonar.
- Studielønn/samfunnslønn til alle studentar.
- Integrering av studentar i velferdsordningane elles i samfunnet.
- Arbeidsmiljøloven skal også gjelde for studentar.
- At kvinneperspektiv skal inn på pensum i alle fag.
- Radikal kjønnskvoltering i alle vitenskaplege studium.
- Eit læringsmiljø jenter og kan kjenne seg heime i.
- At næringslivet ikkje skal ha makt i utdanningsinstitusjonane.
- Betring av bustad- og barnehagetilboda til studentane.
- Styrking av dei sosiale rettane til studentar og annan ungdom.
- Tilrettelegging for livslang læring.
- At høgare utdanning skal vere eit offentlig ansvar.
- At studentar/elevlar frå land i 3. verda og tidligare Aust-Europa skal kunne ta utdanning i Noreg på lik linje med norske statsborgarar. RV vil derfor at «u-lands-paragrafane» i Statens lånekasse for utdanning blir gjeninnførte og utvida til å omfatte land i det tidligare Aust-Europa og. Derfor vil RV gjeninnføre norsk kurs på universitet og høgskolar.

15. Kultur og media

RV arbeider for eit rikt og variert kulturliv der ulike kunststartar, stilretningar og kulturar med både profesjonelle utøvarar og eit breitt folkelig kulturliv blir stimulerte. RV legg særlig vekt på å stø tiltak som stimulerer og får fram arbeidar- og kvinnekultur.

For å motverke den aukande amerikaniseringa og kommersialiseringa må det leggas særskilt vekt på den norske og samiske folkekulturen i alle sine former. Tilhøva må også leggas spesielt til rette for innvandrarane sine kulturar og kulturaktivitetar.

Det offentlige må legge tilhøva til rette for kulturen gjennom at han bl.a. får ein stor plass i skoleverket, gjennom bygging av kulturbygg og rimelig utleige av lokale til frivillig kulturaktivitet, gjennom offentlig stønad til både profesjonelle og amatørar sin aktivitet, og gjennom subsidiering av prisar.

Kommersialisering og forflating

Det rike og allsidige kulturlivet i Noreg blir i dag truga av kommersialisering og forflating. Slik utviklinga av nærradioane og dei nye media som kunne ha auka breidda og tilhøva i kulturlivet er i dag, blir det bare enda meir kommersialisme. Offentlige innstrammingar fører til dårligare bibliotektilbod,

nedlegging av musikkskolar, auka sponning frå næringslivet og høgare prisar på kulturtilbod.

Samisk kultur må bli styrkt gjennom auka stønad til samisk teater, fleire program på samisk i radio og TV og stønad til fleire samiske bøker. Filmar og TV-program må bli teksta på samisk. Sameradioen må få ein eigen landsomfattande kanal med ansvar for alle samiske dialektar og høve til å lage daglige TV-sendingar på samisk. Pressestønadsordninga må gi grunnlag for ei allsidig samisk presse. Samisk teater må få stønad som gjør at alle samiske område får eit teatertilbod.

Det norske skriftmålet - nynorsken - er under harde åtak. Staten overkjører mållova, og NRK har langt mindre nynorsk enn den firedelen dei er lovpålagde.

Eigarsamlinga i norske media svekker demokratiet. Særlig Schibsted og Orkla sin maktposisjon i medienoreg er eit trugsmål mot mangfald og fri meiningsbryting. Aviser og etermedia sett mye av dagsordenen for politisk kamp i Noreg, og RV vil motarbeide at makta over media blir samla på få hender, som i tillegg representerer snevre interesser.

RV går inn for:

- Auka løyvingar til idrettsorganisasjonar, musikk, korps og andre som tilbyr fritidsaktivitetar for barn og unge.
- Styrking av biblioteka. Løyvingane må aukast drastisk.
- At det offentlige må ta vare på arkivmaterieil frå organisasjonar og private.
- Oppretting av ein statlig filmhøgskole med fullt utbygd teoretisk og praktisk undervisningstilbod.
- Oppretting av museum som tar vare på arbeidarkultur og kvinnekultur.
- Permanent høgskoleutdanning for norsk folkekultur.
- Offentlig stønad til internasjonale kultursentrum i kommunane.
- At det offentlige må stille lokale og utstyr til rådvelde for nærradiostasjonane.
- At teatra må tryggast gjennom auka løyvingar. Det samiske teatret må få mange nok faste stillingar, og driftsmidlar direkte over statsbudsjettet. Sterk auking av løyvingane til frivillige grupper.
- At kunstnar- og skribentorganisasjonane sine krav til auka bruk og skikkelige vederlag blir innfridde.
- At det rusfrie kulturtilbodet må bli styrkt.
- Kommunale musikkskolar over hele landet.
- Meir nynorsk i NRK og statsforvaltinga.
- Auka midlar til frivillig studiearbeid
- Nei til NRK som A/S
- Mangfaldige massemedia. Strengare avgrensingar av eigarsamlinga i mediebransjen.
- Nærradioane skal ikkje drivas etter reint kommersielle prinsipp. Reklameinntektene bør gå til eit fond som fordeler inntektene mellom alle nærradiostasjonar etter kor store stasjonane er, og kor lang sendetid dei har.

16. Samferdslepolitikk

RV vil ha ei samferdsel som slit vesentlig mindre på miljøet enn i dag, og som er sosialt rettvil. Det vil seie at samfunnet må bli organisert for å gi mindre transport, og at naudsynt transport må gjerast meir energieffektiv. Arbeidsplassar og butikkar må leggas der folk bur. Barnehage og skole må ligge i nærmiljøet. Gang/sykeltrafikk må bli dominerande, ikkje matpakkekjøring. Utkantane må sikrast rimelig og god transport.

Norsk samferdsel er i dag prega av ein ganske fri marknad, og sterk satsing på biltrafikk. Trass i at fagfolk veit at det er umulig, prøver ein å bygge seg ut av køproblema i byane. Kollektivtrafikken får stadig dårlegare vilkår. Det er lite satsing på sykkeltrafikk og lokal miljøbetring. Finans-, olje-, bil- og entreprenørkapitalen er godt tent med den norske samferdselspolitikken. Det globale miljøet, dei som bur langsmed vegane og dei som ikkje kan nytte bil, er taparane.

Å snu samferdslepolitikken i berekraftig retning krev bruk av fleire verkemiddel samstundes. Det må bli mindre lettvin, og dyrare å nytte bil som individuelt transportmiddel.

Samstundes må det bli raskare og billigare å sykle og reise kollektivt. Vi må vere villige til å nytte verkemiddel som sett for seg råkar usosialt (f.eks. prisauke), dersom den samla verknaden er miljøvennlig og sosial.

RV arbeider for:

- Å avgrense biltrafikken i byar og tettstader.
- Å stanse utbygginga av dei fleste store, nye veganlegg, og bare gjennomføre anlegg med stor miljøverknad. Utnytte det eksisterande vegnettet betre og supplere det med rimelige, ressursvennlige tiltak for å betre regularitet og tryggleik.
- At hurtigtog blir bygd ut som alternativ til bil og fly mellom Oslo og Stavanger, Bergen, Ålesund, Trondheim og Tromsø.
- Å gjennomføre ei kraftig miljøopprydding ved belasta vegar og andre samferdselsanlegg, slik at folk kan bu utan å få helse eller trivsel øydelagt.
- Å stø utvikling, produktutvikling, produksjon og overgang til miljøvennlige kjøretøy for naudsynt transport.
- Å overføre gods frå veg til båt og bane der det er mulig ved terminalutbygging, avgifter og subsidiar.
- Å lage sykkelvegnett i alle byar og tettstader.
- Å ha ordningar med sykklar til fri eller billig bruk ved haldeplassar og stasjonar.
- Å innføre monalege drivstoffavgifter for å avgrense flytrafikken og annan lite energieffektiv transport.
- Å bygge ut eit godt kollektivtilbod i byar og tettstader, slik at trafikkavviklinga blir god og ressursbruken i samferdsela mindre enn nå.
- Å lage samordna transportopplegg i alle utkantstrøk, slik at transporttilbodet blir betre og meir energieffektivt.
- Å bygge ut jernbanen og utvikle han til eit raskare og betre tilbod, der drifta kan gjerast energi- og ressurseffektiv i høve til andre transportalternativ. Nord-Noreg-banen er eitt døme på dette.
- At utbygginga av Gardermoen må reduserast mest mulig
- Auking av bilavgiftene på bilar med meir enn 80 hestekrefter
- At store verksemdar/etatar som trafikkerer avstandar på 2 - 3 mil skal basere seg på elektriske bilar.
- Gå imot privatisering av offentlige kollektivselskapet.
- Auke subsidieringa av kollektivtransporten lokalt og nasjonalt.

17. Bra og rimelige bustader til alle

Retten til ein skikkelig bustad er ein menneskerett. Målet til Raud Valallianse er å oppretthalde busetnad over heile landet, og at alle skal kunne bu godt og rimelig. Dette krev ein offentlig bustadpolitikk som ikkje er styrt av marknadskreftene. Bustadproduksjonen må styrast mot ein betre standard, og betre bustadfordeling for folk flest. Godt bumiljø, livsløpsstandard og betre bustadskvalitet må vere prioritet. Ein god bustad er meir enn den «individuelle bustaden» til den einskilde eller gruppa. Ein god bustad er ein del av eit godt bustadområde, der uteareal, areal og bygningar for fellesskap, organisering

ring, rekreasjon og møteplassar er godt løyste. RV er for ein variert bustadmasse som gjør det mulig med ulike buformer - for einslige, tradisjonelle familieeiningar, generasjonsbustader, fleirfamiliehus og ulike kollektive løysingar.

I dag er det bustadmangel - særskilt i byane. Mange er blitt gjeldsoffer sjøl om dei har ein bustad med vanlig standard. Hovudgrunnen til dette er liberaliseringa av den statlige og kommunale bustadpolitikken.

Sentraliseringspolitikken har ført til at ein treng fleire nye bustader i byane. Endringar i familiemønsteret gjør at ein treng fleire nye bustader. Eldre og funksjonshemma har i større grad fått høve til å bli buande i sitt eige bumiljø i staden for på institusjonar. Dermed treng ein fleire bustader. Etter den feilslåtte byfornyinga trengs det framleis nye fornying av bustadmassen.

RV arbeider for:

- At bukostnadene for eit nytt 3-roms husvære ikkje skal vere meir enn 25% av gjennomsnittlig industriarbeidarlønn.
- At det må byggas fleire bustader for å fjerne bustadunderskotet, og det må føras ein aktiv desentraliseringspolitikk for å trygge busetnaden i distrikta og lette presset på byane.
- Fleire offentlige leigebustader.
- At husbankrenta skal haldas på 4%, at rentetrappa blir fjerna, og at avdragstida blir sett til 50 år igjen.
- At momsfratak på bustader blir gjeninnført.
- Gjeldssanering for gjeldsoffer og byfornyingsoffer.
- Ny byfornyning på premissane til dei som bur der. Kostnadene ved å utbetre det forsømte vedlikehaldet går til frådrag i kjøpesummen for dei som bur der.
- At bustadformidlingsloven blir gjeninnført.
- Stønad til utvikling av nye bustader, buformer og buområde med livsløpsstandard. Arbeidet med betre tilgang for funksjonshemma i nærmiljøet må styrkas.
- At tilpassing av bustader til funksjonshemma blir kompensert av det offentlige.
- Miljø- og menneskevennlige buområde utan bilar, med resirkulering av avfall, ENØK-tiltak mm., og med god offentlig service.
- Å utvikle gode totale bumiljø.
- Å legge særskilt vekt på gode fellesareal ute og felles lokale.

18. Mot rusmisbruk og rusmiddelskader

Rusmiddel har blitt brukt til å undertrykkje folk gjennom heile menneskehistoria. I Noreg er det mest brukte og mest aksepterte rusmiddelet alkohol. Det er under 100 år sia at mange arbeidarar i Noreg fikk utbetalt delar av lønna si i sprit. I dag skjer det same i delar av 3. verda. Ein arbeidarklasse som drikk for å komme bort frå problema sine, gjør ikkje opprør mot undertrykkinga som skaper problema. Fråhaldsrørsla i Noreg har hatt sterke band til arbeidarrørsla. Det var arbeidarrørsla som i sin tid slåss for å få innført spritforbodet. Rusmiddel er også i dag ein viktig grunn til at folk i Noreg ikkje gjør opprør. I tillegg påfører denne rusmiddelbruken samfunnet og enkeltpersonar store problem. Ut frå denne argumentasjonen støttar RV ein restriktiv alkoholpolitikk.

Fleirtalet av folket i Noreg avviser bruk av narkotika, men også her jobbar fleire pressgrupper for legalisering av hasj og andre «lette» narkotiske stoff. RV vil støtte arbeid mot all legalisering av narkotiske stoff.

RV vil:

- Stå for ein restriktiv løyve- og avgiftspolitik i kommunestyra.
- Ta vare på monopolet på import, engroshandel og sal av brennevin, vin og sterkøl.
- Ha ein prispolitikk som stimulerer folk til å nytte rusmiddelfrie alternativ.
- Gå imot eitkvart forsøk på å legalisere narkotiske stoff.
- Ha eit rusmiddelfritt organisasjonsliv.
- Styrke opplysningsverksemda og gi meir stønad til dei organisasjonane som arbeider mot rusmiddelbruk.
- Styrke det førebyggjande arbeidet innanfor skole, ungdomsklubbar og foreiningar. Utgangspunktet må vere at ungdom er ressursar, ikkje klientar.
- At det blir laga eit godt og differensiert tilbod av poliklinikkar, handsamingskollektiv, treningsbustader o.l. for rusmiddelbrukarar. Barnevernet og Utekontakten må få meir middel til dette arbeidet.
- Arbeide for å styrke det lokale hjelpetilbodet for rusmiddelbrukarar og familiane deira.
- Arbeide for at rusmiddelbrukarar får dei rettane til oppfølging dei har krav på i følge lov om sosiale rettar.
- Gå mot auka tvang og fengselsbruk.
- Krevje evaluering av eksisterende behandlingstilbod for rusavhengige, slik at dårlege behandlingstilbud kan endras/leggas ned.

19. Redusert kriminalitet

Tradisjonell kriminalitet må reduseras ved å fjerne årsakene til den. Arbeidsløyse, mangel på utdanningsplassar, sentralisering, økonomiske og sosiale problem, spreiding av porno og annan kvinneundertrykkande ideologi er viktige årsaker til kriminaliteten. RV arbeider for eit samfunn der desse årsakene er fjerna, og slåst i dag for å redusere dei så mye som råd.

Førebyggjande arbeid er det viktigaste i kriminalpolitikken til Raud Valallianse. Ungdomsklubbar, musikkskolar, idrettslag, motorklubbar og andre frivillige foreiningar er viktige i førebyggjande arbeid. Derfor arbeider RV for betre høve til slik aktivitet. RV er for å styrke barnevernet og bygge ut Utekontakten for å fange opp og gi hjelp til barn og ungdom før dei får utvikla seg kriminelt.

Folk må arbeide for samhald, tette sosiale nettverk og gjensidig ansvar der dei jobbar og der dei bur. Dette er det beste middelet mot at menneske blir kriminelle av di dei føler seg utafør - eller ikkje føler noen solidaritet med andre folk.

Det er bra når folk torer å bry seg på ein positiv måte når noen har problem som kan drive dei ut i kriminalitet. Det er viktig å ta omsyn til rettskjensla hos folk, og jobbe mot at noen skal ha fordelar av å snytte eller utnytte andre. Særlig er det viktig å sette inn ressursar mot økonomiske kvitnippsbrotsverk, organisert mafiaverksemd, dei store bakmennene i narkotikaomsetnaden og den illegale sprithandelen, mot miljøkriminalitet, valdtekt, incest, barne- og kvinnemishandling og grove valdsbrotsverk.

Rettsapparatet har eit klart klassestempel. Kriminaliteten til borgarskapet med økonomisk svindel, farlig arbeidsmiljø, åtak på demokratiske rettar og trakassering av arbeidarar blir i dag bare i liten grad råka av loven. Og slike lovbrøt blir ikkje prioriterte av politi og rettsvesen. Lovverket og politiet sitt arbeid er retta inn mot kriminaliteten frå «filleproletariatet» og den politiske og økonomiske kampen til arbeidarklassen og folket. RV er for å styrke rettsforfølginga av borgarskapet sin kriminalitet..

Ein restriktiv kriminalpolitikk med sterk bruk av fengselsstraffer reduserer ikkje tradisjonell kriminalitet. Negativ læring inne i fengsla, vanskar med jobb, bustad og nye venner etter lauslatinga sementerer kriminelle mønster. RV er for å bygge ut større grad av alternativ til fengsel, alternativ som kan hjelpe dei dømde til eit ikkje-kriminelt liv. Slike alternativ er f.eks. behandlingstilbud for rusgiftmisbrukarar, arbeidstrenings- og opplæringsprosjekt kombinert med opne anstaltar og meldeplikt.

RV arbeider for å:

- bygge ut førebyggjande tiltak som barnevern, utekontakt og ungdomsklubbar, og vil auka stønaden til frivillige organisasjonar og humanitære organisasjonar.
- bygge ut rehabiliteringstiltak som alternativ til fengsel. Behandlings-, arbeids- og utdanningstilbod til alle rusgiftmisbrukarar og straffedømde.
- gi tilbod om behandling til alle som blir dømde for incest, seksuelle overgrep og kvinnemishandling.
- gi fri rettshjelp til alle som er utsette for mishandling og seksuelle overgrep.
- kjempe mot bruken av høge bøter for å skremme folk frå å kjempe for rettvise saker. Fri rettshjelp til dei som er tiltalte i samband med politiske demonstrasjonar, aksjonar o.l.
- stoppe bruk av fengsling i asylsaker
- nedlegge dei store sentralanstaltane.
- heve minstealderen for fengselsstraff til 18 år, og den kriminelle minstealderen til 16 år.
- heve grensa for retten til fri rettshjelp.

20. For homofil og lesbisk frigjoring

RV meiner det er ein menneskerett å kunne leve som lesbisk eller homofil utan å bli forfølgd, mobba eller undertrykt på anna vis. Kjarleik til eige kjønn er ein del av det menneskelige mangfaldet. Lesber og homsar utfordrar det etablerte kjønnsrollemønstret, og har gjort sitt for å danne alternative samlivs- og buformer. Registrert partnerskap har sprengt rammene for den tradisjonelle kjernefamilien.

Trass i framgang i kampen for rettar, står fordommane mot lesber og homsar framleis sterkt mellom folk flest. For mange homsar og lesber fører dette til at dei vel å leve skjult, i frykt for å bli avslørte og utstøytte. Dette er eit stort helseproblem. Skole og arbeidsliv vil vere viktige arenaer for å spreie informasjon og kunnskap slik at homsar og lesber kan leve trygt og opent.

Dei lesbiske og homofile sine organisasjonar er den viktigaste krafta i kampen mot undertrykking og fordommar. RV støt dette arbeidet, og vil understreke kor naudsynt det er at heterofile aktivt medverkar til å forsvare homsar og lesber mot trakassering og diskriminering.

RV arbeider for:

- Oppretting av rådgivingstenester.
- Informasjon i skole og arbeidsliv.
- Framleis øyremerkning av statlige midlar til hiv/aidsarbeidet, slik at Helseutvalet for homofile kan halde fram med det førebyggjande arbeidet mellom menn som har sex med menn.
- At smittevernloven ikkje blir nytta slik at det førebyggjande hiv/aidsarbeidet blir dårligare, eller at hiv-positive blir utsette for overgrep.
- Statlige og kommunale midlar til organisasjonane si verksemd sentralt og lokalt.
- Aksept av lesbiske og homofile som omsorgspersonar for barn, medrekna høve til adopsjon.
- Forsvar av partnerskapsloven.

21. For internasjonal solidaritet og frigjøring

RV jobbar for ei verd fri for undertrykking og utbytting.

I dag kviler heile verdsordninga på undertrykking og utbytting av det store fleirtalet av folk i verda. Imperialismen si undertrykking og utbytting av den 3. verda er, saman med dei globale miljøproblema, det viktigaste politiske spørsmålet i vår tid. Dette er nærare analysert i prinsippprogrammet til RV.

På nokre få år har Noreg utvikla fleire multinasjonale selskap som investerer meir og meir i den 3. verda og dei tidligare austblokklanda.

Gjennom media og reklameindustrien blir folk i utviklingslanda påverka til å definere livskvalitet og levestandard slik vi gjør det i den rike delen av verda. Derfor er det viktig at RV kjempar mot kulturimperialismen dei vestlige landa fører gjennom reklameindustrien og fjernsynsseriane.

I stor grad er norske investeringar i den 3. verda kamuflert som u-hjelp gjennom blanda kredittar og parallellfinansiering. Dei er òg tilpassa politikken til Verdsbanken. RV vil avsløre denne typen imperialisme.

RV arbeider for:

- Stønad til folka sin kamp for nasjonal frigjøring og sjølstende. Dette inneber m.a. solidaritetsarbeid med ei rekke nasjonale frigjøringsrørslar i den 3. verda.
- Stønad til kampen for demokrati, miljø og sosial frigjøring over heile verda.
- Ein proletarisk internasjonalisme der arbeidarar og undertrykte sluttar seg saman mot kapitalismen og imperialismen. For ein «grasrot-internasjonalisme» med samarbeid og aksjonseinskap mellom venstreparti, fagrørslar, kvinne- og miljøorganisasjonar osv.
- Kamp mot norsk imperialismen. Mot norsk medlemskap i imperialistiske samanslutningar. Noreg må oppgi dei territorielle krava i Antarktis. Nei til næringslivsstønad utkledd som u-hjelp. Nei til norsk eksport av miljøødeleggjande prosjekt. Nei til investeringar som utnyttar dårlige sosiale tilhøve i den 3. verda. Nei til sexturisme.
- Sanering av gjelda land i den 3. verda har til Noreg. Noreg må gå inn for tilsvarande sanering av gjelda dei har til Verdsbanken og IMF. Noreg må trekke attende vilkåret om at land som får u-hjelp må følgje strukturtilpassingsprogrammet til Verdsbanken og IMF. Dette programmet råkar dei fattigaste av de fattige. All hjelp skal gis som vilkårslause gåver, eller som langsiktige og rentefrie lån, og dei skal komme dei undertrykte og fattige til gode. Handelsavtalar som fremmar import frå u-land når dette tener utviklinga til folk og miljø i desse landa.
- Å avsløre imperialistisk ideologi som er eit hinder for å bygge ein likeverdig og respektfull allianse mellom folk i verda.
- Samarbeid med EU-motstandarar i andre land, i og utanfor EU. Utveksle erfaringar og samarbeide om sams aksjonar og tiltak. Dette gjeld både som parti og gjennom partikameratar som tar initiativ til slikt samarbeid i andre organisasjonar dei jobbar i, som fagrørslar, kvinnerørslar, miljøørslar, bondeorganisasjonar osv.
- At Noreg ikkje skal delta i såkalla humanitære intervensjonar.

(Sjå elles landsmøtevedtak om norsk imperialismen)

22. Forsvars- og militærpolitikk

RVs militærpolitikk bygger på forståinga av at ein ikkje får fred i verda før hovudårsaka til krig — imperialismen — er fjerna. Derfor:

- RV støt breie nasjonale og sosiale frigjøringsrørsler som må gripe til våpen.
- RV kjempar mot krigar der imperialistiske land, eller regionale og lokale krigshissarar, rivaliserer seg imellom og der menneska blir reduserte til kanonføde.
- RV støttar alle krav om atomnedrusting og forbod mot ABC-våpen, og støt òg andre nedrustingskrav retta mot dei imperialistiske stormaktene.
- RV arbeider for at det skal bli så vanskelig som råd er å nytte det borgarlige militærapparatet imperialistisk eller innerter mot folk i Noreg.
- RV krev tiltak i retning av eit mye billigare, meir defensivt og geriljaorientert forsvar.
- RV vil forby landminer.

Mot imperialistiske militæralliansar

NATO-medlemskapen knyter Noreg til USAs militærstrategi. Dette styrker ikkje norsk sjølstende, men tener som stønad til dei økonomiske og militære ambisjonane til USA. EU har gjort til mål å gjøre Vestunionen (VEU) til ein aktiv militær reiskap for seg. Det at Noreg er assosiert medlem i VEU, forsterkar den usjølstendige rolla Noreg har hatt gjennom NATO-samarbeidet. Noreg blir fastare knytt til Tyskland og Frankrike, og blir samstundes medansvarlig for ein militærstrategi med brodd mot den 3. verda.

RV vil:

- Melde Noreg ut av NATO og seie opp den assosierte medlemskapen i Vestunionen.
- Gå mot stormaktene si førehandslagring av materiell i Noreg - og mot NATO-øvingar på norsk jord. Stø alle framlegg som i praksis inneber at det norske militærapparatet blir mindre knytt til NATO.
- Foreslå ein lov som forbyr bruk av norske styrker utanfor Noreg, sett bort i frå som fredsvernande styrker i konfliktområde der alle partar godkjenner at dei er til stades. Ikkje eitt øre, ikkje ein mann til imperialistiske militæraksjonar.
- Oppløysa den norske IRF styrken (Immediate Reaction Force). Som eit minimum: oppheving av stortingsvedtak som gjør at styrken ikkje kan delta i aksjonar utan FN-mandat.

For eit sterkt, nasjonalt og uavhengig forsvar !

Som eit ledd i forsvaret av norsk sjølråderett, er RV tilhengarar av eit sterkt, nasjonalt og uavhengig forsvar som er grunna på konvensjonelle våpen. Ryggrada i dette forsvaret må vere vernepliktsordninga.

Den omlegginga av forsvaret som skjer nå, fører til at stadig fleire element i vernepliktsordninga blir rivne sund. Dermed svekker ein høva for langvarig motstand, mens det blir lettare å sette inn norske styrker i imperialistiske aksjonar eller mot grupper innerter i Noreg.

Den rådande doktrinen som føreset hjelp utanifrå, gir eit einssidig skalforsvar - strukturert av flyplassane. I fall slik hjelp utanifrå ikkje skulle komme, vil heile det nåverande forsvarskonseptet bryte saman. Dette vil gjøre det vanskelig med eit forsvar over tid.

RV krev:

- Omprioritering frå oppgraderingsprogrammet for F-16-flya, til investeringar som gir større mobilitet.
- Omprioritering frå det vedtatte programmet for stormpanservognene, til større evne til kjemping mot panservogner.
- Tiltak i retning av eit mye billigare, meir effektivt og geriljaorientert forsvar.
- Verneplikt for kvinner, med full tilgang til mobiliseringshæren. Utbygging av barnehagar og anna for å lette kvinnelig deltaking i forsvaret.

For demokratiske reformer

Militærapparatet utgjør den viktigaste delen av valdsapparatet til den borgarlege staten. Dette kjem til uttrykk ved at ei rekkje unntakslovar gjeld for bruken av militære styrker, krigsrett osv. Ikkje bare i krig, men «når krig trugar» òg. Det syner seg gong på gong at militærapparatet, f.eks. den militære overvakingstenesta, dreg seg unna t.o.m. tradisjonell parlamentarisk kontroll. Derfor er det viktig å kjempe for demokratiske reformer av militærapparatet i fredstid:

Full rett til politisk verksemd:

- Avskaffing av helseplikt, blind lydnad og distinksjonar mellom vernepliktige. Reell medavgjersle for dei vernepliktige i den daglige drifta.

Styrk den sivile vernebuinga (beredskapen)

- Sivil vernebuing skal fungere for folk i høve til ulykker og katastrofar både i freds- og krigstid. Den sivile vernebuinga i Noreg er katastrofalt dårlig. Utan ei utbygd sivil vernebuing vil det militære forsvaret falle saman av mangel på mat, drivstoff, materiell, reparasjons- og sjukehuskapasitet. Mangelen på sivilforsvarstiltak vil føre til store lidingar som kunne ha vore unngått.

RV arbeider for:

- Tilfluktsrom der kvar innbyggjar har sin plass i dei kommunane som har utbyggingsplikt.
- Oppbygging av korn- og kraftfôrlager i kommunane.
- Sikring av eitt års energiforsyning for jordbruket, med desentraliserte lager.
- Å følgje opp norsk lov slik at helsevesenet får ein vernebuingsplan som kan duge.
- Utarbeiding av eit oversyn over vernebuingsverksemd (konfeksjon, farmasi, næringsmiddel etc), og ein plan for trygging av produksjon som er naudsynt for vernebuinga.
- At det blir gjennomført regelmessige og realistiske sivilforsvarsøvingar.
- At sivile tenestepliktige, som av overtiding nektar militærtjeneste, må få høve til opplæring og organisering i sivile motstandsformer og teknikkar.
- Retten til politisk militærnekting.

23. Forsvar og utvid dei demokratiske rettane

Eit demokratisk sosialistisk samfunn som RV slåst for, vil seie ei kraftig utviding av dei demokratiske rettane, og at folket reelt får makta i samfunnet. Under kapitalismen arbeider RV for å forsvare og utvide dei demokratiske rettane, og for å avsløre og kjempe mot korrupsjon, maktkonsentrasjon og maktmisbruk.

Folk i Noreg har viktige demokratiske rettar som tale-, prente- og organisasjonsfridom, og røysterett ved hemmelige val der ein kan velje mellom fleire parti. Også prinsippa i offentlighetslova, forvaltingslova, streikeretten og rettstryggleiken er grunnleggande demokratiske rettar. Desse rettane er ikkje sjølsagde i store deler av verda, og ein må slå ring rundt dei. Men rettane er avgrensa, utsett for innskrenkingar og ikkje like for alle klassar og grupper i folket.

Borgarskapet sitt med makta og styrer samfunnet etter sine interesser, trass i demokratiske val. Arbeidsplassar og heile lokalsamfunn blir lagde ned, stikk i strid med folkeviljen. Da er det profittjakta og ikkje demokratiet som avgjør. Plyndringa av naturressursane og øydelegginga av livsgrunnlaget er eit anna eksempel som viser kor avgrensa demokratiet er under kapitalismen.

Høva til å nytte ytringsfridomen er ikkje lik for eigarane av Aftenposten og hjelpepleiaren. Kapital er avgjørande for å få høve til å spreie ytringane. Det gjeld alle typar media, organisasjonar og einskildpersonar. Retten til ytring er formelt lik for alle, men det er eit hav mellom dei høva ulike grupper har til å nytte ytringsfridomen.

De sterke avgrensingane i streikeretten er ei viktig innskrenking i dei demokratiske rettane. Streik er eitt av dei få sterke maktmidla arbeidsfolk har i dag, men gjennom lovverket og Stortinget sin praksis med tvungen lønnsnemnd, er det få høve til lovlig streik. Derfor er det naudsynt å trasse lovverket for å nytte den demokratiske retten streik er.

Den innvandrings- og asylpolitikken norske styresmakter fører, er ei sterk innskrenking av dei demokratiske rettane. Politiet sine aksjonar mot svarte for å kontrollere om dei har opphalds- og arbeidsløyve er, i tillegg til å vere eit grovt rasistisk overgrep, også eit trugsmål mot dei demokratiske rettane i heile samfunnet.

Leiinga i Arbeidarpartiet og politiet har samarbeidd om å overvake opposisjonen i fagrørsla og den politiske venstresida. RV støttar alt arbeid for å komme til botn i alle sidene ved denne overvakinga, og for å avsløre at overvakinga held fram.

Politiet sine brutale aksjonar mot demonstrantar og høge bøter for ulovlige demonstrasjonar er åtak på ytringsfridomen, og vil få alvorlige følgjer om dei får halde fram.

Dei siste åra er det avslørt mye snusk, korrupsjon og vanstyre i den offentlige forvaltninga og i det politiske systemet. Av di det har vore ei rådande oppfatning at slikt ikkje fins i Noreg, har korruperte politikarar og byråkratar hatt særskilt gode arbeidstilhøve. Når toppolitikarar og toppbyråkratar blir eit eige sosialt sjikt som lever i økonomisk overflod, åtskilt frå kvardagen til folk flest, er grunnlaget lagt for at maktmisbruk og korrupsjon skal vekse fritt.

Kommuneloven frå 1994 har lagt grunnlaget for ytterligere innskrenkingar i det lokale demokratiet. RV går mot reduksjon i talet kommune- og fylkestingsrepresentantar, og ønskjer at dei folkevalde organa skal vere mest mulig representative. RV går mot at lokalpolitikken blir meir og meir dominert av eit sjikt heiltidspolitikarar, mot budsjettprosedyrar som hindrar interessegrupper i å engasjere seg - og mot rammelovar utan minstekrav og -rettar. RV er for at dei valde representantane får gode arbeidstilhøve og fri frå jobb når det er naudsynt, med dekking av tapt arbeidsforteneste. Dette vil seie mye for småbarnsforeldra, særlig kvinnene. RV trur òg at dette vil kunne motverke utviklinga i retning av heildagspolitikaren, og motverke politikarflukta.

Det viktigaste åtaket på demokratiet i Noreg er forsøket på å få Noreg inn i EU. Ein full EU-medlemskap vil seie å selje norsk sjørråderett, og å gi frå norske folkevalde organ høvet til å fatte avgjerder på vesentlige område. Gjennom å vedta EØS-avtalen gjorde Stortinget eit politisk kupp. Dette er eit skoleeksempel på det udemokratiske styret til borgarskapet.

RV arbeider for:

- Opne møte i alle offentlige styringsorgan (Bare unntak for sosiale nemnder når dei handsamar klientsaker).
- Tvungen registrering av, og full offentlegheit om alle styreverv, aksjepostar, økonomiske godtgjersler og organisasjonsverv for alle politikarar i kommunestyre, fylkesting, Storting og regjering.
- At alle førebuaende saksdokument til kommunestyre og kommunale utval skal vere offentlig tilgjengelige, bare med dei unntaka som kjem av personvernet i helse- sosialsaker.

- Større høve for lokalpolitikarar til å utføre vervet sitt gjennom å vere deltidspolitikar. Vi går mot fleire heiltidspolitikarar, og i mot reduksjonen av talet på representantar i kommunestyre og fylkesting.
- Utviding av streikeretten til å gjelde ved lokale forhandlingar òg, oppheving av fredsplikten og mindre høve til å vedta tvungen lønnsnemnd. Alle avgrensingar i den lokale forhandlingsretten må opphevas.
- Ei lov om arbeidarkontroll i både offentlige og private verksemder. Dei tillitsvalde skal ha rett til å undersøkje alt som gjeld økonomi og rekneskap hos arbeidsgivaren. For arbeidsgivaren skal det vere straff for å mobbe eller trakassere dei som gjør bruk av denne retten.
- Utvida rett til demonstrasjonar. Ingen avgrensingar av kor mange demonstrantar som er tillatte. Bøteferroren mot demonstrantar må stoppas.
- Retten til å stoppe miljøfiendtlige tiltak og inngrep i naturen dersom miljøskadene ikkje er utgreidde, og dersom det ikkje er sett i verk tiltak som veg opp for skadane.
- Auka pressestøtte som sikrar mangfaldet i pressa.
- Offentlig støtte til nærradiostasjonar som sikrar organisasjonar rett til ytring over eteren.
- Røysterett for innvandrarar ved stortingsval etter same regler som gjeld ved kommune- og fylkestingsval.
- At innskrenkingane i folkestyret og folk sine rettar som ligg i kommunelova av 1994, må stoppas.
- Å avskaffa kongedømet.

TOM SIDE

Rød Valgallianse
Osterhausgate 27
0183 OSLO

Tlf: 22 98 90 50

Faks: 22 98 90 55

E-post: rv@sn.no

WWW: <http://home.sn.no/~rv/>